

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ČESKÁ REPUBLIKA V BOJI PROTI TERORISMU

Autor práce: Jindřich Petřík

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 74b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce plk. Mgr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D.
za cenné rady, připomínky a metodické vedené práce

Abstrakt

PETŘÍK, J. *Česká republika v boji proti terorismu : Bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013.
Vedoucí práce : plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: bezpečnost, Česká Republika, terorismus, teroristický útok
výbušný systém

Práce řeší problematiku spojenou s terorismem. Zabývá se pojmem „terorismus“, ideologií terorismu, shrnuje typy a druhy terorismu, je zde vyčleněna část, která se věnuje deskripci poznatků o zbraních hromadného ničení. V práci jsou také popsány účinky a následky použití výbušného systému, jsou zde uvedeny příklady několika teroristických útoků pomocí výbušného systému. Část práce pojednává o České Republice a jejích nástrojích v boji proti terorismu. Praktická část práce se zabývá popisem bezpečnostních prvků u vybraných objektů v Jihočeském kraji, které by mohli být ohroženy teroristickým útokem a jejich zhodnocením.

Abstract

PETŘÍK, J. *Czech republic in the fight against terrorism: Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2013. Supervisor : plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: explosive system, security terrorism, terrorist attack, the Czech Republic,

This bachelor thesis addresses the issues associated with terrorism. It deals with the term "terrorism", ideology of terrorism and summarizes the types and forms of terrorism. It contains a detached part describing knowledge of CBRN. The thesis also describes the effects and consequences of the use of an explosive system, there are several examples of terrorist attacks where explosive systems were used . Part of the thesis deals with the Czech Republic and its tools in the fight against terrorism. The practical part of the thesis describes the security features of the selected objects in the South Bohemian region, which could be endangered by a terrorist attack, and their evaluation.

Obsah

Úvod.....	6
1 Metodika a cíl bakalářské práce.....	7
Cíle bakalářské práce	7
Metodika zpracování bakalářské práce	7
2 Vymezení problému	8
3 Analýza poznatků o terorismu	9
3.1 Etymologie	9
3.2 Pojem „terorismus“	9
3.3 Rozdíl mezi terorismem, konvenčním bojem a guerillou	11
3.4 Superterorismus.....	13
3.4.1 Jaderný a radiologický terorismus	13
3.4.2 Chemický terorismus	14
3.4.3 Biologický terorismus	14
3.5 Nekonvenční terorismus.....	15
3.5.1 Informační terorismus	15
3.5.2 Kyberterorismus.....	15
3.5.3 Psychologický terorismus	16
3.6 Ideologie terorismu.....	16
3.7 Typy teroristických útoků	18
3.8 Účinky výbuchu	21
3.9 Některé konkrétní případy bombových útoků.....	23
3.10 Možnost řešení konkrétní situace hrozby bombovým útokem.....	24
4 Zbraně hromadného ničení	27
4.1 Vymezení pojmu	27
4.2 Jaderné a radiologické zbraně	27
4.3 Chemické zbraně	28
4.4 Biologické zbraně a toxinové zbraně	29

5	Terorismus a Česká republika.....	30
5.1	Legislativa ČR.....	32
5.2	Zpravodajská činnost.....	33
5.2.1	Bezpečnostní informační služba – výroční zpráva 2011 – Terorismus	33
5.2.2	Vojenské zpravodajství – výroční zpráva 2011 – Terorismus.....	34
5.3	Jednotky určené k boji s terorismem.....	35
5.4	Řešení následků teroristického útoku v rámci ČR.....	35
6	Ohrožené objekty a prostory v Jižních Čechách.....	36
6.1	Jaderná elektrárna Temelín.....	37
6.2	Vodní nádrž Lipno (přehrada).....	39
6.3	Úpravna pitné vody Plav.....	41
6.4	Zimní stadion - Budvar Aréna České Budějovice.....	42
6.5	Dopravně Obchodní centrum Mercury České Budějovice.....	44
7	Závěr.....	46
	Seznam použitých zdrojů.....	47
	Seznam použitých zkratk.....	50
	Přílohy.....	51

Úvod

Česká republika je zemí, kde v současné době nedochází k otevřeným projevům domácího či mezinárodního terorismu. Bylo by ovšem velice nezodpovědné brát takový stav jako trvalý a nevěnovat plnou pozornost problematice boje proti terorismu. Toto téma jsem si vybral z důvodu mého zájmu o bezpečnost a terorismus v této době patří k největším bezpečnostním hrozbám na celém světě. V práci bude popsána základní ideologie terorismu, neboť většina lidí v České republice vidí za pojmem „terorismus“ pouze muslimské fundamentalisty a organizace typu Al-Káida, ale málokdo si uvědomí například teroristický útok z roku 2011 v Norsku provedený A. Breivikem. Tento typ teroristického útoku je pro naše podmínky daleko realističtější. Proto nesouhlasím s tvrzením, které rád používá i pan prezident České republiky Miloš Zeman, že „ne každý muslim je terorista, ale každý terorista je muslim.“ Samozřejmě, díky vlivu médií a jejich činnosti se v současné době populace bojí Muslimské komunity a teroristy v nich vidí, a velké množství Muslimů opravdu teroristé jsou, nicméně je důležité věnovat pozornost i těm ostatním organizacím, skupinám a jedincům. Po teoretické deskripci poznatků o terorismu jsem se zabýval i popisem teroristických metod, převážně o metodě použití výbušného systému, jeho typy a následky. V praktické části práce bylo vybráno na základě dotazníkového šetření pět objektů v Jihočeském kraji, které by mohli být potencionálním terčem teroristického útoku. Pomocí rozhovorů s kompetentními osobami daného objektu jsem popsal styl a stav zabezpečení objektu, byl vybrán nejreálnější a nejvíce obávaný typ útoku, což bylo u všech objektů uložení výbušného systému.

1 Metodika a cíl bakalářské práce

Cíle bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je deskripce aktuálního problému terorismu, jak z globálního hlediska, tak z pohledu České republiky, konkrétně možnosti provedení teroristického útoku na několik vybraných objektů v Jižních Čechách. Pomocí dotazníků zkoumat informovanost studentů vybrané střední školy o nebezpečí hrozby teroristického útoku za použití zbraní hromadného ničení a na základě dotazníkového šetření u vybraných studentů vybrat nejohroženější objekty v Jihočeském kraji. Cílem je konkrétní objekty charakterizovat, vybrat nejpravděpodobnější možnou hrozbu teroristického útoku na daný objekt, odhadnutí následků v případě provedení útoku a formou vlastního šetření zjistit aktuální stav zabezpečení těchto objektů a vyhodnocení, zda je zabezpečení vyhovující či ne. V případě nevyhovujícího zabezpečení se pokusím navrhnout adekvátní řešení. Po konzultaci s vedoucím práce bylo oproti projektu upuštěno od komparace výsledků dotazníkového šetření dvou středních škol, neboť se ukázala jako nadbytečná k vybraným cílům práce. Vzhledem k možnosti zneužití informací v této práci zde bude pojednáváno pouze o veřejně dostupných bezpečnostních prvcích, které nepodléhají žádnému omezení či stupni utajení.

Metodika zpracování bakalářské práce

Tématem práce je celosvětový problém terorismu, který začal být aktuální po útocích na USA v 11. září 2001. Práce bude pojednávat o hrozbě terorismu v České Republice a na základě dotazníkového šetření bude vytipováno pět potencionálních cílů v Jihočeském kraji a následně vlastní kvantitativní šetření, formou dedukce a syntézy, jejich bezpečnostních prvků, dále analýza současného stavu protiteroristické politiky ČR, deskripce nástrojů ČR v boji proti terorismu, důvody, příčiny a typologie teroristických útoků. Dále bude pojednáváno o nebezpečnosti teroristického útoku za použití zbraní hromadného ničení a deskripce poznatků o zbraních hromadného ničení.

2 Vymezení problému

Mezinárodní terorismus v posledních dvaceti letech dosáhl velkého posunu ve vytváření mezinárodně propojených struktur. Mezinárodní společenství se již několik let, celkem úspěšně snaží spojit své síly v boji proti tomuto celosvětovému fenoménu. Bojují s ním všemi formami a prostředky, od vytváření vhodné legislativy, spolupráce v oblasti zpravodajské činnosti, po vojenské zahraniční akce.

Výchozí situací pro vznik terorismu bývá většinou politická, náboženská, rasová, ekonomická, nebo i sociální diskriminace, odpírání práv na sebeurčení, na autonomii a samostatnost. Často jde o ideologické zneužití jedinců k boji o moc a vliv. Spolu s organizovaným zločinem a šířením zbraní (i zbraní hromadného ničení a jejich nosičů) patří terorismus k nejzávažnějším rizikům této planety. Globálnost nebezpečí potvrzuje fakt, že převážná část světa byla zasažena nebo je ohrožena terorismem politického a náboženského charakteru, akcemi regionálních či nadnárodních teroristických či extremistických skupin. Terorismus se projevuje nejčastěji pumovými útoky proti osobám a objektům, používáním dopisových bomb, braní rukojmí, vraždami, únosy letadel a dopravních prostředků, vydíráním, vyhrožováním násilím. Cílem teroristy není zisk a počet obětí, ale snaha vzbudit v obyvatelstvu pocit strachu nebo vyvolat nějakou vzpouru či revoluci.

Terorismus není sám o sobě politické hnutí ani ideologie. Je to vlastně taktika a metoda, která je některými i politickými skupinami používána k dosažení nejrůznějších cílů.¹

¹ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister a Principal, 2007, 223 s. ISBN 978-80-87029-19-0. s. 7

3 Analýza poznatků o terorismu

3.1 Etymologie

Termín samotný pochází z latinského slova *terrere* (hrozit, způsobovat hrůzu), pro označování teoretické úrovně politické doktríny, tak praktičtěji, k rozlišování „způsobu reagování nebo postoje“, a přípony – ismus.²

3.2 Pojem „terorismus“

Vymezit zcela přesně pojem terorismus je téměř nemožné, neboť neexistuje žádná přesná definice tohoto pojmu. Například ani Organizace Spojených Národů (dále jen OSN) nemá jednotné a přesní uznávané označení.

Od roku 1920 se mezinárodní společenství pokouší definovat a kriminalizovat „terorismus“ v mezinárodním právu. Terorismus by měl být definován a kriminalizován, protože vážně ohrožuje základní lidská práva, ohrožují státní a regionální politiku, a může ohrozit mezinárodní mír a bezpečnost Země.³

Jak poznamenávají Alex Schmid a Albert Jongman ve svém díle *Political Terrorism*, „V úsilí vymezit terorismus vypsali autoři tolik inkoustu, co teroristé prolili krve“ V původním vydání této studie vypsali autoři 109 odlišných definic terorismu, které kolovaly v akademické a expertní obci.⁴

Podle Bezpečnostní Informační služby České republiky (BIS) se dá charakterizovat takto: „Jde o předem připravené a promyšlené násilí, směřované proti nezúčastněným osobám, jehož smyslem je vyvolat strach jako prostředek k dosažení a splnění politických, náboženských nebo ideologických požadavků a cílů.“⁵

Dalším pojmem, kterým lze terorismus charakterizovat je, že jde o obdobu páčání válečných zločinů v době míru.⁶

² ZEMAN, Jan. *Terorismus: historicko-psychologická studie*. V Praze: Triton, 2002, 166 s. Psychologická setkávání, sv. 3. ISBN 80-725-4305-9. s. 21

³ SAUL, Ben. *Defining terrorism in international law*. Oxford: Oxford University Press, 2008. ISBN 01-995-3547-7. s. 12

⁴ SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus: Pokus o porozumění*. Praha: Slon, 2011, 346 s. ISBN 978-80-7419-038-4. s. 32

⁵ Bezpečnostní Informační Služba. *Terorismus* [online]. [cit. 2012-11-11].

Dostupné z: <http://www.bis.cz/terorismus.html>

⁶ JANOŠEC, Josef. *O terorismu : Pro pracovníky bezpečnostního systému*. Frýdek - Místek: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2010. 108 s. ISBN 978-80-7385-097-5 s. 26

Pokud se zaměříme na pojem pro Českou republiku, je rozhodující pojem skutkové podstaty trestného činu „teroristický útok“ v § 311 odst. 1, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

„Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,

a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,

b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,

c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

e) zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

f) nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyvází či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo

g) vydá lidi v obecné nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění⁷

3.3 Rozdíl mezi terorismem, konvenčním bojem a guerillou

V této době vlivem médií dochází často k používání pojmů „terorismus“, „válka“, „guerilla“ a jejich kombinování (např. „válka proti terorismu“), a to především s odkazem na bezpečnostní situaci v Iráku a v Afghánistánu. Záměna terorismu a guerilly je delší dobu i úmyslnou snahou některých extremistických skupin v ČR. Hlavním cílem je zakrýt skutečný úmysl připravované akce, jako tomu bylo např. u nerealizovaného pokusu o českou ultralevicovou teroristickou skupinu s názvem Revoluční partyzánská autonomie v roce 1993. Na druhou stranu je pravda, že současný vývoj války, nové taktiky a zbraně terorismu i druh některých soudobých guerillových hnutí stírají rozdíly mezi těmito formami politického násilí. Kvůli tomu je třeba usilovat o přesné terminologické vymezení a označení, aby byla umožněna analýza konfliktů v současném světě.⁸

⁷ Česko. Zákon č. 40/2009Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 426

⁸ MAREŠ, Miroslav. Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii. *Obrana a strategie (Defence)* [online]. - [cit. 2013-02-24]. ISSN 12146463. DOI: 10.3849/1802-7199. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/archiv/rocnik-2004/1-2004/vymezeni-pojmu-terorismus-valka-a-guerilla-v-soudobe-bezpecnostni-terminologii.html#.USn42jBXF0k>

Charakteristika subverzního terorismu, guerilly a konvenční války jako způsobů násilného boje.⁹ (Tabulka č. 1)

	Konvenční válka	Guerilla	Terorismus
Jednotky nasazené do boje	Velké (armády, sbory, divize)	Střední (čety, roty, prapory)	Malé (obvykle méně než deset osob)
Zbraně	Plný rozsah vojenské bojové techniky (letecké síly, obrněná technika, dělostřelectvo)	Většinou pěchotní typy lehkých zbraní, někdy část dělostřelectva	Ruční zbraně, ruční granáty, pušky, specializované zbraně (např. bomby v autech, bomby odpalované na dálku atd.)
Taktika	Obvykle kombinované operace zahrnující několik vojenských odvětví	Taktika komand	Speciální taktika – únosy, atentáty, výbuchy aut, braní rukojmí atd.
Terče	Většinou vojenské jednotky, průmyslová a dopravní infrastruktura	Většinou vojenský, policejní a administrativní personál, jakož i političtí oponenti	Státní symboly, političtí oponenti a obecně veřejnost
Zamýšlený účinek	Fyzické zničení	Především vojenské oslabení nepřítele	Psychický nátlak
Kontrola teritoria	Ano	Ano	Ne
Uniforma	Nošení uniformy	Často nošení uniformy	Nenošení uniformy
Rozeznatelnost válečných zón	Geograficky rozeznatelná válka	Válka omezena na zemi sporu	Nerozeznatelné válečné zóny
Mezinárodní legalita	Ano, pokud je vedena podle pravidel	Ano, pokud je vedena podle pravidel	Ne
Domácí legalita	Ano	Ne	Ne

⁹ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9. s. 32

3.4 Superterrorismus

Útok na tokijské metro sektou Óm šinrikjó v roce 1995 zahájil novou etapu terorismu – superterrorismus (také označovaný za ultraterorismus a hyperterrorismus), který se běžně používá ve dvou různých významech. V prvním se myslí teroristické akce, které se vyznačují mimořádně vysokým počtem obětí, a to bez ohledu na způsob provedení. V druhém smyslu bývá pojem určen pro teroristické činy, které pachatelé realizují s využitím speciálních prostředků, mezi něž se řadí zbraně hromadného ničení a příslušné materiály, zařízení a nosiče. Oba významy se často překrývají, stejné ale nejsou: např. útoky z 11. 9.2001 si vyžádaly obrovský počet obětí, přesto jako nástroj ke spáchání útoků byla použita obyčejná civilní letadla. Touha o dosažení co nejmasovějšího efektu plynoucí snahy nových teroristů získat zbraně hromadného ničení, tj. jaderné, radiologické, chemické, biologické a toxinové zbraně, nebo příslušné materiály a zařízení pro teroristické účely. Všechny státy podezřelé z podpory terorismu (Írán, Saudská Arábie, Sýrie, Kuba, Libye, Severní Korea a Súdán) disponují chemickými zbraněmi, pět z nich provozuje biologické programy a některé se tajně snaží vyrobit jaderné zbraně.¹⁰

3.4.1 Jaderný a radiologický terorismus

Získání jaderných zbraní teroristy není příliš pravděpodobné vzhledem k jejich náročné výrobě a bezpečnostním opatřením, která je provázejí. Jadernou zbraň tvoří zbraňový systém zahrnující jadernou náplň a prostředky dopravy na cíl. Ničivé působení jaderné zbraně je dáno energií, která se uvolňuje při jaderném výbuchu, po němž následuje tlaková vlna, světelné a tepelné ozáření, pronikavá radiace a později i radioaktivní zamoření terénu spolu s požáry.

Naproti tomu nelze vyloučit nasazení radiologických zbraní (zbraňový systém umožňující záměrné rozptýlení radioaktivního materiálu - špinavá

¹⁰ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. 2006. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/60961/pravf_m/. Diplomová práce. Masarykova universita. Vedoucí práce prof. JUDr. PhDr. Miloš Večeřa, CSc. s. 24

bomba), k jejichž zhotovení lze najít potřebný materiál téměř v každé zemi světa.¹¹

3.4.2 Chemický terorismus

V případě chemického terorismu je třeba vzít v úvahu následující zdroje teroristického útoku - zneužití existujících chemických zbraní, vlastní výrobu bojových chemických látek, zneužití běžně průmyslově vyráběných toxických chemických látek a útoky na chemická a petrochemická zařízení. Je potřeba brát na vědomí, že pro účely chemického terorismu je možné použití všech toxických chemických látek, které nejsou v žádném kontrolním režimu. Závažné nebezpečí představují konvenční teroristické útoky na petrochemická a chemická zařízení, na zásilky chemických látek, přepravovaných ve velkých množstvích po vodě, pozemních komunikacích a po železnici. Především tato forma teroristického útoku může být pro některé teroristické skupiny velice lákavá i s přihlédnutím ke způsobeným materiálními škodám.¹²

3.4.3 Biologický terorismus

Bioterorismus je v podstatě provedení útoku za pomoci biologických zbraní. Mezi ně počítáme zejména bakterie, viry, mikroskopické houby a jedovaté produkty bakterií – toxiny. Cílem útoku s použitím těchto zbraní nemusí být jen člověk, ale také hospodářsky nebo vojensky významná zvířata a rostliny. Biologický terorismus mohou realizovat pouze finančně zaopatřené skupiny, které mají přístup ke vzdělání a k náročným technologiím, kterých je zapotřebí k práci s mikroby a toxiny.¹³

¹¹ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. 2006. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/60961/pravf_m/. Diplomová práce. Masarykova universita. Vedoucí práce prof. JUDr. PhDr. Miloš Večeřa, CSc. s 25

¹² STŘEDA, Ladislav. CBRN terorismus – vážná hrozba 21. století. [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/cbrn-terorismus-vazna-hrozba-21-stoleti-d9o-na-analyzy.aspx?c=A050510_094008_na_analyzy_m02

¹³ DANEŠ, Luděk. *Bioterorismus*. V Praze: Karolinum, 2003, 99 p. ISBN 80-246-0693-3. s. 9 a 11

3.5 Nekonvenční terorismus

3.5.1 Informační terorismus

Je relativně nová forma terorismu. Jeho princip ovšem nový není – krádeže, změny a ničení informací u protivníků jsou staré jako lidstvo samo. Hrozba ale stále stoupá s rostoucí globalizací a s rozvojem informačních technologií. Využívá ke svému účelu celkem jednoduché prostředky – informační prostor se svými digitálními informačními systémy se sdělovacími prostředky, aby jejich prostřednictvím podporoval teroristické kampaně, akce a aktivity. Informační technologie nabízejí teroristům mnoho příležitostí, jak na sebe upoutat pozornost velkého počtu lidí v krátkém čase. Plánují a provádějí své činy tak, aby byly zajímavé pro masová média.¹⁴

3.5.2 Kyberterorismus

Oficiální definice kyberterorismu vyřčená D. E. Denningem zní následovně: *„Kyberterorismus je konvergencí terorismu a kyberprostoru obecně chápaný jako nezákonný útok nebo nebezpečí útoku proti počítačům, počítačovým sítím a informacím v nich skladovaným v případě, že útok je konán za účelem zastrašit nebo donutit vládu, nebo obyvatele k podporování sociálních nebo politických cílů.“*¹⁵

Pro západní společnost závislé na technice jsou velmi ničivé případné útoky na počítačovou síť. Již byly zdokumentovány případy, kdy byli tzv. hackeři schopni pomocí počítače vyřadit rozvod elektrické energie a uvrhnout některé regiony západních zemí do tmy. Útoky pomocí počítačových sítí představují hrozbu podobnou s účinky zbraní hromadného ničení. Západní svět používá a je víc a víc závislý na počítačové síti a ze závislosti vzniká snadná zranitelnost. Řada zemí pochopila, že při klasickém vojenském konfliktu s USA nemají šanci, a tak směřují své aktivity tímto směrem. Říká se,

¹⁴ JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010, 108 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-097-5 s. 48

¹⁵ JANOŠEK, Michal. Kyberterorismus: terorismus informační společnosti. *Obrana a strategie (Defence)* [online]. [cit. 2013-02-24]. ISSN 12146463. DOI: 10.3849/1802-7199. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/archiv/rocnik-2004/1-2004/vymezeni-pojmu-terorismus-valka-a-guerilla-v-soudobe-bezpecnostni-terminologii.html#.USn42jBXF0k>

že stovka specialistů za třicet milionů dolarů poškodí americkou infrastrukturu tak, že si její plná obnova může vyžádat roky.¹⁶

3.5.3 Psychologický terorismus

Jedná se o plánované použití propagandy, dezinformace, podvrhů, falšovaných dokumentů a dalších psychologických prostředků v době míru. V případě válečného konfliktu mluvíme o „psychologické válce“. Snadno ovlivní názory lidí, postoje a chování jednotlivců nebo celé společnosti, aby ohrožoval bezpečnost a ústavní právo země. K úspěšné psychologické operaci je typické využití masových médií, např. televizních zpráv a programů, plakátů, fotografií nebo počítačové techniky.¹⁷

3.6 Ideologie terorismu

Realizování teroristických akcí je zdůvodňováno na základě několika ideologií. Ideologické spektrum teroristických skupin je založeno od krajní pravice až po nejkrajnější levici. Z toho hlediska lze provést i následující orientační rozdělení.¹⁸

Menšinové skupiny - Tyto skupiny často sami sebe prezentují jako svobodné bojovníky, podporující náboženské nebo národnostní menšiny v konfliktu s dominantní kulturou, komunitou nebo politickou stranou. Typickým příkladem je Irská republikánská armáda – IRA, Organizace pro osvobození Palestiny či Baskické národní hnutí - ETA

Anarchistické skupiny – Nemají pevnou ideologickou orientaci ani cíl, jsou zaměřené pouze na destrukci existujícího systému, proti kterému bojují. K dosažení cíle jsou pro ně přijatelné jakékoliv násilné metody. Například Anarchistická skupina MIL, působící ve Španělsku.

¹⁶ DUFKOVÁ, Ivana a Jiří ZLÁMAL. STŘEDNÍ POLICEJNÍ ŠKOLA MINISTERSTVA VNITRA V PRAZE STŘEDISKO PRO LIDSKÁ PRÁVA A PROFESNÍ ETIKU. *Terorismus a policie*. Praha, 2004 s. 16

¹⁷ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. 2006. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/60961/pravf_m/. Diplomová práce. Masarykova universita. Vedoucí práce prof. JUDr. PhDr. Miloš Večeřa, CSc. s. 23

¹⁸ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0. s. 80

Neonacistické a krajně pravicové skupiny – Útoky vedené proti cizincům a přistěhovalcům. Jejich motivem je rasová nesnášenlivost, zdůvodňována neonacistickou ideologií. Typickým příkladem je hnutí Skinhead.¹⁹

Marxistické a krajně levicové skupiny - Oficiálně je jejich činnost založena na ideologii myšlenkově vycházející z děl Karla Marxe a Bedřich Engelse. V jejich ideologii však existuje plno odchylek a odlišností. Velmi často používají slovník marxismu, ale bližší specifikaci cílů neuvádějí. Lze mezi tyto skupiny zařadit například Rudé brigády v Itálii, Přímou akci ve Francii.²⁰

Psychopatické (patologické) skupiny - Převážně akce jednotlivců. V některých případech může dojít i k vytvoření skupiny. Příčinou nemusí být pouze vrozená dispozice, ale také drogy, dlouhodobý stres, frustrace. Z historického hlediska je příkladem například případ Mansonovy skupiny, která v roce 1969 spáchala v Kalifornii sérii brutálních vražd.²¹ Dalším příkladem je Anders Breivik, norský masový vrah odsouzený za spáchání teroristických útoků v létě 2011 v Norsku.

Skupiny s náboženskou motivací - Jde o prosazování náboženských cílů pomocí teroru. Nejvíce skupin pochází ze středního a blízkého východu, kde řada skupin násilně šíří islám. Jejich členové se vyznačují silným iracionálním fanatismem nebo naopak protestantským zaměřením. Faktem je, že za těmito náboženskými cíli je většinou skryt politický cíl. Nejčastěji propagovanou a nejmilitantnější náboženskou větví je v této době Islámský fundamentalismus. Ještě vyšší úroveň fanatismu se vyčleňuje jedna skupina – Hizballáh, jehož základní filosofie spočívá v přesvědčení, že celý svět se musí podrobit Alláhově vůli. Proto je božskou vůlí trestat smrtí všechny provinilce proti Islámu – nezná lítost, překážky a soucit.²²

¹⁹ - ²¹ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I*. Praha: POLICE HISTORY, 1999. ISBN 80-902670-1-7. s. 22

²² KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0. s. 82 a 83

3.7 Typy teroristických útoků

- Bombový útok – Útok s použitím výbušných systémů je nejběžnějším typem teroristické akce. Při použití výbušného zařízení je velká pravděpodobnost úspěšné akce, přičemž je velice nízká pravděpodobnost, že bude pachatel dopaden. Tyto útoky lze rozdělit do šesti kategorií:
- Útoky proti osobám – Výbušná zařízení jsou umístována do míst s vysokou koncentrací osob a v případě výbuchu dochází k usmrcení velkého počtu osob. Výbušné systémy jsou umístovány do osobních či nákladních automobilů, odpadkových košů, odložených tašek, umístěné na těle sebevražděného atentátníka atd. Jejich odpálení je iniciováno v okamžiku, kdy je možné způsobit co největší škody. Některé teroristické organizace používají systém dvou postupně po sobě vybuchujících náloží – První, menší nálož po výbuchu vyvolá sběh lidí, záchranářů, kteří jsou poté obětí druhého, silnějšího výbuchu náložě umístěné nedaleko od první.²³
- Útoky proti symbolickým cílům – Obecně jsou vedeny proti cílům, které představují symboly dané země, přičemž není rozhodující ničivý efekt. Cílem je varování nebo zvýšení vážnosti teroristické organizace. Fakt, že byl proveden útok na objekt, který má pro zemi vysokou hodnotu, může snížit autoritu vlády v mezinárodním i vnitrostátním měřítku. Může být pokládán za urážku země a psychologický efekt může být snadno zneužit.²⁴
- Útoky proti významným cílům – Tyto útoky jsou prováděny na základě pečlivého výběru objektů. V tomto případě není tak nejdůležitější samotný cíl, ale důsledky, jaké může jeho vyřazení způsobit. Nejčastěji se jedná o důležitá průmyslová centra, elektrárny, vládní budovy nebo osoby ve významných funkcích. Cílem je způsobit takové škody a ztráty, které se jen obtížně dlouhodobě odstraňují. Podle některých studií je dokonce možné současným

²³⁻²⁵ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I*. Praha: POLICE HISTORY, 1999. ISBN 80-902670-1-7. s. 34-38

výbuchem v několika vybraných velmi významných ekonomických objektech paralyzovat světovou ekonomiku.²⁵

- Sériové útoky – Tuto formu používají teroristé k upozornění na některé své speciální cíle a požadavky, jako je například propuštění uvězněných pachatelů teroristických akcí. Jde o vyvolání společenské situace, která si vynutí propuštění uvězněných teroristů.²⁶
- Hrozba použití výbušného zařízení – Tato metoda je často využívána jako nástroj proti státním úřadům, průmyslovým cílům a dalším institucím. Cílem je vyvolat zmatek a paniku vedoucí k ochromení činnosti instituce.
- Atrapa výbušného systému – Jedná se o metodu, která je stejně efektivní jako písemná či telefonická hrozba, neboť musí být provedena veškerá opatření jako při nálezů skutečné bomby. Zda se jedná o atrapu nebo funkční bombu se potvrdí až po znehodnocení předmětu.²⁷

Automobilové bomby – Jedná se o jeden z mnoha typů nástražných zařízení, často používaných při teroristických útocích. Z taktického hlediska lze rozlišovat dva základní typy:

– Ulsterské automobilové bomby jsou umístěny do interiéru vozidla nebo zevně na karoserii. Jsou konstruovány tak, aby byl výbuch iniciován určitou manipulací s vozidlem. Bezprostřední příčinou výbuchu může být např. otevření dveří, nastartování nebo překročení určité rychlosti. V některých případech je odpálení provedeno dálkovým ovladačem. Tento typ výbušného zařízení je s oblibou používán v Irsku. Podobný typ bombových útoků je také často používán mafii.

- Druhým typem automobilové bomby je tzv. libanonská automobilová bomba. Tímto názvem se označuje automobil (osobní či nákladní), naplněný výbušninou a umístěný do určité lokality. Je-li cílem určitý automobil či konvoj vozidel, je umístěno na ulici, případně vedle automobilu oběti nebo vedle důležité budovy nebo na místě s vysokou koncentrací osob.

Náboženští fanatici často používají sebevražednou variantu. Účinek těchto automobilových bomb je závislý na druhu a množství použité výbuštiny a na

podmínkách v místě odpálení. V průměru se množství automobilech pohybuje okolo dvou tun. Takové množství dokáže způsobit katastrofální destrukci v okruhu stovek metrů.²⁸

- a) Zadržení rukojmí, únosy – Rukojmí mohou teroristé využívat k nátlaku na vládu při jednání nebo k vyvolání jednání o specifických subjektech. Profesionální teroristé používají rukojmí v politickém kontextu jako prostředek ke změně chování vlády, nebo k nátlaku na veřejnost či soukromé subjekty. Velmi často je toto používáno pro získání finančních prostředků, potřebných k financování jiných operací.
- b) Zastrašování a hrozby – Destrukční a násilné akce jsou jednou z neúčinnějších zbraní pro teroristy. Vyhrožování nebo ohlášení falešné bomby může skrývat jiný motiv – například odpoutání pozornosti od reálného výbušného zařízení.
- c) Vydírání – Vymáhání peněz se zbraní – jedna z metod získávání prostředků. Zde je velmi nezřetelná hranice, zda se jedná pouze o zločince, nebo o teroristu s politickou motivací.
- d) Sabotáže a rozvratné operace – Cílem je vyvolání zmatku, nejistoty a strachu v určitých lokalitách. Může jít například o vyřazení vojenských zařízení, podporu pouličních protestů atd. Rozvracením rozumíme soustavné a systematické pokusy o narušení stávajícího systému. Cílem je kolaps státní moci. Častou metodou jsou provokativní akce.
- e) Dezinformace a propaganda – Dezinformace, šíření propagandistických kampaní, manipulace s médii. Cílem je formování společenského vnímání a vyvolání napětí mezi občany a vládou, zejména v politické, ekonomické a sociální sféře. Jejich úspěšnost je založena na postupném posunu společenského vědomí určitým směrem.
- f) Vraždy významných osob – Obětmi bývají osoby s významným společenským postavením, reprezentující politický směr, vládní politiku,

²⁸ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0. s. 86

či nějaké odvětví průmyslu či ekonomiky. Podmínka je, aby oběť byla dostatečně známá.²⁹

3.8 Účinky výbuchu

Účinky nástražného výbušného systému na lidský organismus a předměty jsou závislé na jeho konstrukci a rozdělujeme takto:

A) **Prvotní účinky** nástražného výbušného systému vznikají jako přímé působení výbuchu – tlaková vlna, rázová vlna a výrazné tepelné účinky na předměty a osoby. Na lidský organismus i na předměty působí tlaková i rázová vlna přibližně stejně. V případě, kdy by nástražný výbušný systém obsahoval velké množství výbušné látky – několik desítek kg, je nutno brát v úvahu ještě i seizmickou vlnu – otřes půdy, která je schopna poškodit i budovy.

Tlaková vlna - po odpálení nálože se během jedné desítktisíciny sekundy uvolní velmi horké rozpínavé plyny. Masa rozpínajících se plynů se šíří v kruhových vlnách ve směru od centra výbuchu a svým tlakem zničí vše, co jim stojí v cestě. S narůstající vzdáleností vlna slábne, až do úplného vymizení. Tlaková vlna má dvě fáze, které vyvolávají dva různé typy tlaků na překážku. Jedná se o fázi pozitivní a negativní. Výsledky výbuchu ovlivňuje i prostředí: exploze provedená pod zemským povrchem či pod vodou má poněkud jiné charakteristiky, související především s vyšší hustotou prostředí a jeho velmi malou možností komprese. Při podzemním výbuchu se tlaková vlna přenáší v podobě otřesů, které je možno přirovnat ke krátkému silnému zemětřesení. Pokud zasáhne základy domu, může je poškodit stejně jako zemětřesení.³⁰

B) **Druhotné účinky** nástražného výbušného systému na předměty, nebo osoby vznikají následně po prvotních účincích vlastního výbuchu. Druhotné účinky nástražného výbušného systému mohou být například:

- střepinový účinek – fragmentace – vzniká působením tlakové vlny výbuchu na obal nástražného výbušného systému a na předměty v přímém okolí výbuchu. Dochází k roztržení obalu a dalších

²⁹ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I*. Praha: POLICE HISTORY, 1999. ISBN 80-902670-1-7. s. 40

³⁰ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0. s. 85 a 86

předmětů na drobné díly – střepiny – fragmenty, které jsou tlakovou vlnou urychleny a při nárazu na lidský organismus jsou schopny zranit případně i zabít. Zvláště pak, když fragmenty jsou do obalu vloženy záměrně – matice, hřeby, kuličky, kameny a pod, aby se tento ranivý účinek několikrát znásobil. Speciální kategorií v této oblasti jsou tzv. “trubkové bomby“, jejich obal tvoří železná trubka a účinky můžeme přirovnat k dělostřeleckému granátu.

- pád uvolněných předmětů – vzniká působením tlakové, případně seizmické vlny výbuchu nástražného výbušného předmětu na předměty v okolí výbuchu. Vzhledem k tomu, že tlaková vlna se šíří všemi směry, je schopna předměty nedostatečně upevněné, nacházející se ve výšce shodit. Tyto předměty potom volným pádem získají značnou energii a při dopadu na člověka mohou zranit případně i zabít. Zvláště nebezpečné jsou předměty ve tvaru desky např. skleněné tabule z obkladu fasád, tabule výkladních skříní, které místo aby padaly svisle dolů, mohou plachtit a místo dopadu potom není pod místem původního upevnění těchto předmětů a ranivé jsou jak v celku, tak jejich ostré střepy letící vysokou rychlostí.
- poškození vedení, nebo zásobníků elektrického proudu vody, páry, plynu – vzniká působením tepla tlakové a seizmické vlny výbuchu na tato vedení a zásobníky. Tyto objekty mohou být poškozeny nejen, když jsou umístěny poblíž místa výbuchu, ale mohou být poškozeny i v případě, že jsou umístěny pod zemí, kdy na ně působí zejména seizmická vlna. Proto v případě většího výbuchu musí být provedena kontrola všech vedení a zásobníků uložených i pod zemí, aby následně nevznikly rozsáhlé škody, např. ekologické.
- požár – vzniká působením tepla uvolněného při výbuchu na lehce zápalné látky. V případě vzniku požáru jsou škody na majetku podstatně vyšší, než v případě, kdy dojde jenom k výbuchu.
- panika – vzniká působením výbuchu na psychiku člověka. Člověk pod vlivem paniky myslí unáhleně a veškerou jeho činnost ovládá pud sebezáchovy. V takovém případě jedná bez ohledu na ostatní

přítomné osoby. Při panice může dojít ke zranění, případně usmrcení osob např. ušlapáním.³¹

3.9 Některé konkrétní případy bombových útoků

Výbuch jedné ze dvou výškových budov World Trade Center dne 26. 2. 1993. Bomba usmrtila šest osob a další přibližně tisíc osob bylo zraněno – nejčastěji šlo o šokové stavy a o otravu kouřovými zplodinami. Nálož byla uložena na parkovišti ve druhém podlaží suterénu. Exploze vytvořila kráter 30 x 60m, propadla se podlaha v horním patře a stropy v dalších patrech garáže. Sutiny zablokovaly provoz jedné stanice metra. Přerušilo se pět kabelových linek přivádějící do budovy elektřinu, byla zničena kontrolní a bezpečnostní stanoviště, všech 133 výtahů přestalo fungovat, přestala fungovat klimatizace, rozvody vody a strojovna s náhradními agregáty. Podle expertů bylo možno sílu nálože odhadnout přibližně na 700kg TNT. Při vyšetřování se zjistilo, že byla použita amatérsky vyrobená výbušnina v kombinaci s vodíkovými tlakovými lahvemi a hořlavinami. Po odhalení pachatelů se zjistilo, že atentát zrealizovali členové egyptské teroristické skupiny Džihád.³²

Bombový útok na Staroměstském náměstí. Dne 2. 6. 1990 v 16:30 h vybuchl na Staroměstském náměstí v Praze nástražný systém umístěný na podstavci Jana Husa. Exploze vážně zranila několik osob. Z vyšetřování vyplynulo, že výbušný systém byl zkonstruován z bezešvé trubky, uzavřené na jednom konci ocelovým víčkem. Jako hnací prostředek byl použit černý střelný prach, který při výbuchu vymetl náboj tvořený ocelovými a olověnými projektily různého tvaru a původu. Iniciační zařízení bylo vyrobené z budíku a sedmi paralelně zapojených baterií. O dva měsíce později explodovalo shodné zařízení v prostoru Hostivařské nádrže, kde byly zraněny dvě osoby. K výbuchu se do současné doby nikdo nepřihlásil a pachatel nebyl dopaden.³³

Bombový útok v Oklahoma City provedený 19. 4. 1995. Teroristický útok byl proveden na sídlo federálních úřadů v hlavním městě státu Oklahoma (USA). Síla výbuchu odhodila devítipodlažní budovu přes ulici do vzdálenosti 45m,

³¹ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0. s. 85 a 86

³² KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0. s. 88

³³ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus II*. Praha: Police History, 1999, 197 s. ISBN 80-902670-4-1. s. 37

kde narazila do protilehlého domu a sesula se k zemi. Stropy a podlahy byly stlačeny do jedné kompaktní vrstvy a trhlinami vypadávala mrtvá těla. V budově bylo v době výbuchu přibližně 600 úředníků a 200 návštěvníků. Ve druhém patře budovy byla dětská školka. Více než 300 budov v okolí bylo poškozeno. Krátce po výbuch začaly záchranné práce, na nichž se podílely stovky profesionálů i dobrovolníků. Bylo následně zjištěno, že bomba byla umístěna v mikrobuse s texaskou poznávací značkou, zaparkovaném před budovou. Výbušné zařízení mělo jednoduchou konstrukci. Skládalo se z 500kg dusičnanu amonného promíchaného s naftou, časovacího zařízení a rozbušky. Jedním z podezřelých se stal Timothy McVeighe známý svými krajně pravicovými názory. McVeighe se k činu nepřiznal, ale na obleku byly zjištěny stopy použité výbušniny a bylo prokázáno, že si vypůjčil vůz, který před budovou explodoval. McVeigh byl v srpnu 1997 odsouzen k trestu smrti. Oklahomský případ vstoupil do dějin a stal se případovou studií pro výcvik policistů, bezpečnostních pracovníků a záchranářů.³⁴

3.10 Možnost řešení konkrétní situace hrozby bombovým útokem

A) Hodnocení hrozby

Většina hrozeb pochází od pachatelů, kteří vědí, že jde o falešnou hrozbu a výbušný systém instalován nebyl. Typickými pachateli jsou zaměstnanci, kteří potřebují den volna nebo studenti vyhýbající se zkoušce či lidé, kteří chtějí prožít něco neobvyklého. Nejzávažnější jsou hrozby, jejichž pachatelé pro ně mají své důvody a jsou schopni útok technicky provést. Telefonické oznámení před výbuchem je pro teroristickou skupinu prostředkem, jak upoutat pozornost veřejnosti na své cíle a ideologii. Často souvisejí tyto telefonáty se snahami přenést odpovědnost za důsledky útoku na policii, která o něm byla předem informována a nebyla schopna zabránit útoku a zachránit tak nevinné osoby. Kdykoli se objeví oznámení, že bylo nebo bude instalováno výbušné zařízení, jde těžko rozlišit, zda jde o reálnou hrozbu nebo falešnou informaci. Je to o to těžší, že na rozlišení hrozby jsme limitováni časem, než zařízení vybuchne.³⁵

B) Evakuace

³⁴ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus II*. Praha: Police History, 1999, 197 s. ISBN 80-902670-4-1. s. 41

³⁵ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I*. Praha: POLICE HISTORY, 1999. ISBN 80-902670-1-7. s. 64

Pokud je hrozba vyhodnocena jako reálná a skutečně hrozí nebezpečí výbuchu, musí být ohrožený prostor co nejdříve vyklizen. Stejně jako v případě požárů si evakuace objektů a prostorů vyžaduje předcházející nácvik. Přesnost a rychlost evakuace minimalizuje případné ztráty na životech a umožňuje efektivní zásah bezpečnostních složek. V případě ohrožení je nutné volit jednu ze tří variant:

- Vyloučení evakuace
- Částečná evakuace
- Totální evakuace

Volba zvolené možnosti se odvíjí od konkrétní situace. Bezpečnou vzdálenost evakuace určuje předpokládaná velikost a typ výbušného zařízení. Přesto je třeba volit určitý koeficient bezpečnosti na případné chyby odhadu. Vzdálenost tedy musí být taková, aby evakuované osoby nebyly ohroženy tlakovou vlnou a střepinami při případném výbuchu. Okna a dveře evakuovaného prostoru musejí být otevřena, aby se snížila účinnost tlakové vlny. Před opuštěním prostoru je potřeba vypnout veškerá elektronická zařízení, přívody plynu a vody. Aby se snížily časové ztráty, měla by být stanovena jedna evakuační trasa, kterou je možno zabezpečit a udržovat s co nejnižšími náklady a minimem personální obsluhy, protože v případě více evakuačních tras dochází ke zmatkům a panice, které průběh celé evakuace zpomalují. Základní prevencí proti nežádoucím jevům je časté procvičování evakuačních postupů a aktualizace evakuačních plánů. Při teroristickém útoku mohou být klíčové evakuační trasy využity pro uložení výbušného zařízení a proto je potřeba trasu nepřetržitě kontrolovat a udržovat. Organizací evakuace by měli být pověřeni lidé, kteří prostor dobře znají a jsou schopni zaznamenat jakoukoliv změnu oproti obvyklému stavu. Důležité je zajistit těmto osobám potřebnou autoritu, aby všichni respektovali jejich pokyny.³⁶

C) Prohlídka

Dalším nezbytným opatřením je prohlídka ohroženého objektu, která buď vyloučí, nebo potvrdí ohrožení. Prohlídku zaměřenou na zjištění výbušných systémů lze rozdělit na prohlídku budov, prohlídku dopravních prostředků

³⁶ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0. s. 90

a prohlídku lokality. Platí zde obecné pravidlo, že kontrolovaná oblast je zkoumána od obvodu do centra.³⁷

Možné je rozdělení prohledávané plochy do čtverců a prohledávání šachovnicovým způsobem, nebo po kružnici, po spirále. Před zahájením prohlídky se rozdělí hledací týmy, nejčastěji po dvoučlenných družstvech, jejichž členové musí mít jednoznačně stanovené úkoly. Musejí vědět, jak mají jednat, za prohlídku kterého úseku nesou odpovědnost, co pravděpodobně hledají a jaký postup prohlídky byl zvolen. Osoby provádějící kontrolu se nesmějí nechat ničím rušit, nesmějí se dotýkat podezřelých předmětů. Je třeba preferovat pečlivost nad rychlostí.³⁸

³⁷ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0. s. 91

³⁸ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I*. Praha: POLICE HISTORY, 1999. ISBN 80-902670-1-7. s. 70

4 Zbraně hromadného ničení

4.1 Vymezení pojmu

Zbraně hromadného ničení (dále jen ZHN) jsou speciální kategorií zbraní, které mohou způsobit hromadné zabíjení a rozsáhlé ničení, jak je to ostatně uvedeno v jejich názvu. Mezi ZHN dříve patřily jaderné zbraně, chemické zbraně a biologické zbraně. Toto rozdělení odpovídá pohledu OSN z konce 40. let, kdy byly zbraně hromadného ničení oficiálně definovány právě na půdě OSN.

Současná praxe oboru si ale vynutila nové dělení, z důvodu použití tzv. „špinavé bomby“ a podrobnější dělení třetí skupiny – biologických zbraní z důvodu, že dle odborníků, toxiny nemají jednoznačné umístění a leží mezi bojovými chemickými látkami a bojovými biologickými látkami. Proto bychom mohli rozšířit současné dělení ZHN na následující skupiny:³⁹

- Jaderné zbraně
- Radiologické zbraně
- Chemické zbraně
- Bakteriologické (biologické) zbraně
- Toxinové zbraně

V současné době nejsou na území České republiky rozmístěny jaderné zbraně ani jiné zbraně hromadného ničení. Potřebné znalosti a prostředky k výrobě sice ČR má, ale dala jasně najevo, že o jejich sestrojení neusiluje.⁴⁰

4.2 Jaderné a radiologické zbraně

Jaderné zbraně – Jde o nejnebezpečnější a nejničivější druh zbraní hromadného ničení. Jaderné zbraně mohou být na cíl dopravovány raketami, letectvem (pumy) nebo dělostřelectvem jako dělostřelecké granáty. Jaderné zbraně zůstávají i po skončení Studené války závažným bezpečnostním problémem lidstva. Jeden z největších problémů je, že oproti biologickým a chemickým zbraním, které jsou zakázány mezinárodní konvencí již z r. 1975, tak jaderné zbraně nejsou zakázány žádnou mezinárodní úmluvou ani konvencí (jejich výroba a použití). Mezinárodní

³⁹ MIKA, Otakar J a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9. s. 9

⁴⁰ MIKA, Otakar J a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9. s. 33

právní akty pouze omezují jejich šíření. Díky tomu mají čtyři státy (Izrael, Indie, Pákistán a Severní Korea) svůj vlastní jaderný arzenál (nejsou členy mezinárodní dohody o nešíření jaderných zbraní). Dostupnost a zneužití jaderných zbraní je pro teroristické organizace málo pravděpodobně.

Radiologické zbraně – Pojem radiologický útok se rozumí záměrné rozptýlování radioaktivního materiálu s cílem vážného poškození osob, případně jen hrozba takovým útokem. Při radiologickém terorismu se může hovořit o tzv. „špinavé bombě“ – malé množství méně cenného radioaktivního materiálu (vyhořelé palivo z jaderné elektrárny) smíchaného s konvenční průmyslovou nebo vojenskou travinou. Při jejím odpálení nedojde k obrovskému výbuchu jako u jaderné zbraně, ale pouze k rozptýlení radionuklidů do okolí.⁴¹

4.3 Chemické zbraně

Chemické zbraně jsou nejstarší druh zbraní hromadného ničení. Na základě Úmluvy o zákazu chemických zbraní jsou všechny deklarované zásoby těchto válečných prostředků postupně ničeny a jejich vývoj, výroba, hromadění a použití jsou zapovězeny a podřízeny přísné mezinárodní kontrole. Jsou primárně určeny proti člověku a živočichům. Podstatnou složkou chemických zbraní jsou BCHL (bojové chemické látky).⁴²

Bojové chemické látky můžeme rozdělit takto:

- Dusivé – chlor, fosgen, difosgen, chlorpikrin,
- Všeobecně jedovaté – kyanovodík, chlornan
- Zpuchýřující - sirný yperit, lewisit, dusíkové yperity
- Nervově paralytické – sarin, soman, látka VX, tabun
- Dráždivé – chloracetofenon, látka CS, látka CR
- Psychoaktivní – látka LSD-25, BZ látka

⁴¹ MIKA, Otakar J a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9. S. 40-55

⁴² PITSCHMANN, Vladimír. *Chemické zbraně a ochrana proti nim*. Praha: Manus, 2011, 224 s. ISBN 978-80-86571-11-9. s. 10-19

Chemické zbraně jsou na cíl dopravovány v bojových hlavicích raket, jako letecké rozstříkovací přístroje, letecké pumy, letecké bezpilotní prostředky, dělostřelecké granáty, ruční granáty⁴³

4.4 Biologické zbraně a toxinové zbraně

Mezi ně počítáme zejména bakterie, viry, mikroskopické houby a jedovaté produkty bakterií – toxiny. Cílem útoku s použitím těchto zbraní nemusí být jen člověk, ale také hospodářsky nebo vojensky významná zvířata a rostliny.⁴⁴ Cílem biologického útoku je infekční nakažení velkého počtu objektů.

Základní skupinou biologických bojových látek jsou bakterie, rickettsie, viry a plísňe, zvláštní skupinu tvoří toxiny, což jsou přírodní jedy, které produkují některé bakterie. Podle současných českých armádních normativů jsou toxiny řazeny do oblasti bojových chemických látek, takže patří do skupiny chemických zbraní – ale jiná, například mezinárodní dělení řadí toxiny do oblasti biologických bojových látek.⁴⁵ Ke každé skupině patří konkrétní bojové biologické látky, jde o:

- Bakterie – antrax, tularémie, mor, cholera
- Rickettsie – Q-horečka, krvnatý tyf
- Viry – pravé neštovice, Ebola, Lassa, žlutá zimnice
- Plísňe – plísňová onemocnění jako sněť bramborová nebo rez obilná
- Toxiny – Butolotoxin, ricin, saxitoxin

K nasazení biologických zbraní je možné použít velké množství prostředků. Jde například o rakety, řízené střely, letecké pumy, balíky, pytle, kontejnery. Tyto prostředky mohou obsahovat buď biologickou bojovou látku přímo, nebo její přenašeče – hmyz, hlodavci, klíšťata atd.⁴⁶

⁴³ MIKA, Otakar J a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9. s. 56

⁴⁴ DANEŠ, Luděk. *Bioterrorismus*. Praha: Karolinum, 2003, 99 s. ISBN 80-246-0693-3. s. 9 a 11.

⁴⁵ MIKA, Otakar J a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9. s. 72

⁴⁶ MIKA, Otakar J a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9. s. 73

5 Terorismus a Česká republika

Boji proti terorismu na území České republiky se věnuje Ministerstvo vnitra České republiky, Policie České republiky a Bezpečnostní informační služby. V případě potřeby, je reálná spolupráce s Ministerstvem obrany ČR, Ministerstvem zdravotnictví ČR a Ministerstvem zahraničních věcí ČR. Ministerstvo zahraničních věcí ČR koordinuje postup státních orgánů při zahraničně-politické reakci na krizové situace mimo naše území, ale které se dotýkají zájmů České Republiky.⁴⁷

Potencionální ohrožení bezpečnosti občanů ČR představují všechny formy terorismu. Vzhledem ke strategické poloze ČR mezi západní a východní Evropou a k prohlubující se spolupráci teroristických organizací je pro ČR nezbytné usilovat o harmonizaci právních norem se změnami Evropské unie a výrazně se angažovat v mezinárodní spolupráci v boji proti terorismu⁴⁸

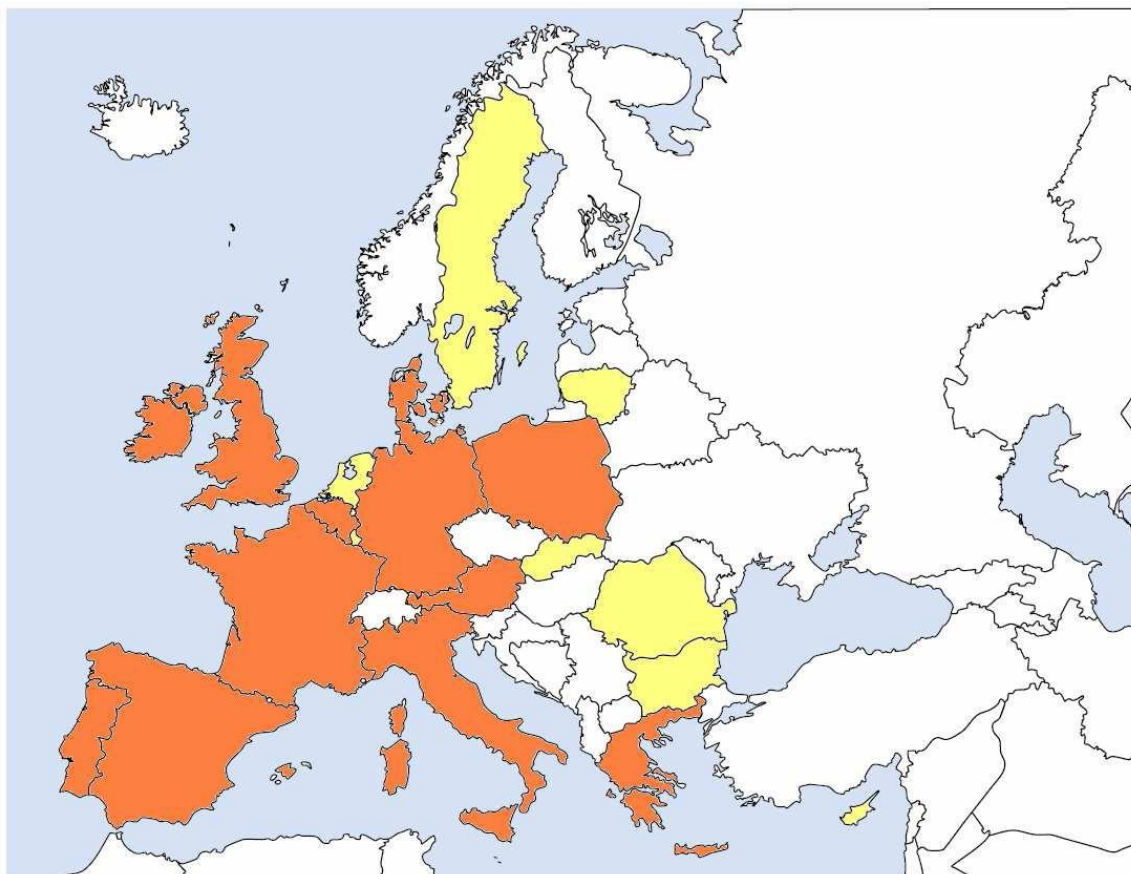
Při boji proti terorismu je třeba postupovat komplexně. Ke slovu se dostávají jak klasické policejní metody, tak celé spektrum legislativních, sociálních, zahraničněpolitických, technických či organizačních opatření, ve výjimečných případech dochází i k nasazení vojenské síly.⁴⁹

⁴⁷ MIKA, Otakar J a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9. s. 38

⁴⁸ KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. Praha: Armex Publishing, 2005, 111 s. ISBN 80-867-9514-4. s. 7.

⁴⁹ Policie: Terorismus. *Policie ČR* [online]. 2010 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontaktni-bod-pro-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

Mapa znázorňuje země Evropské unie, kde byly v letech 2006-2008 uskutečněny teroristické útoky (nebo kde byly tyto útoky odhaleny ve stádiu příprav) - (oranžová barva); další země, kde ve stejných letech došlo alespoň k zatčení osob, důvodně podezřelých ze zapojení do teroristických aktivit (žlutá barva).

Obrázek č.1 – zdroj – Strategie boje proti terorismu na léta 2010 - 2012⁵⁰

Ve všech zemích, které s Českou republikou sousedí, se uvedené případy odehrály. To svědčí ve prospěch nutnosti se fenoménem terorismu nadále důsledně zabývat.⁵¹

⁵⁰ a ⁵¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor bezpečnostní politiky. *Strategie boje proti terorismu: pro léta 2010 – 2012*. Praha, 2010. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>.

5.1 Legislativa ČR

Výsledkem zapracování domácích i zahraničních podnětů do právního řádu České republiky jsou současné paragrafy (§) 311 a 312 trestního zákona (zákon č. 40/2009 Sb.)⁵²

Česká republika aktivně bojuje proti všem formám terorismu. V reakci na události 11. 9. 2001 v USA, byl vypracován Národní akční plán v boji proti terorismu (NAPBPT), jehož cílem je maximální snížení zranitelnosti ČR vůči teroristickým útokům namířeným proti jejímu území nebo jejím zájmům v zahraničí a vůči celému spektru teroristických činů. Česká republika je připravena v boji proti terorismu přijímat systémová preventivní opatření⁵³

Ministerstvo vnitra jako gestor, odpovědný za koordinaci protiteroristického úsilí České republiky, připravilo dokument, který sumarizuje existující a připravovaná opatření, jejichž cílem je snížení zranitelnosti území a zájmů České republiky ze strany terorismu. Aktuálním klíčovým dokumentem v této oblasti je Strategie boje proti terorismu⁵⁴

”Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012” je koncipována jako dokument obecné povahy, který si klade za cíl seznámit čtenáře se základními principy boje proti terorismu v podmínkách České republiky, přiblížit jednotlivé oblasti, jichž se boj proti terorismu jako téma přímo dotýká, ale také v rozsahu umožněném vlastním charakterem dokumentu nastínit aktuální slabiny bezpečnostního systému České republiky, které s touto oblastí souvisejí.⁵⁵

⁵² Ministerstvo vnitra České republiky. ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>.

⁵³ KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. Praha: Armex Publishing, 2005, 111 s. ISBN 80-867-9514-4. s. 10.

⁵⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>.

⁵⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor bezpečnostní politiky. *Strategie boje proti terorismu: pro léta 2010 – 2012*. Praha, 2010. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>.

5.2 Zpravodajská činnost

V současné době v ČR existují tři zpravodajské služby. Jedná se o Bezpečnostní informační službu, Úřad pro zahraniční styky a informace, Vojenské zpravodajství.

Zpravodajské služby mají dokonce informace, že přes naše území probíhá komunikace osob podporujících terorismus, finanční tok související s jejich aktivitami. Tito lidé mohou do České republiky volně cestovat, hledat zde vhodnou podporu pro svoji činnost a ideologii a vyvíjet nějakou zastírající činnost. V problematice terorismu hraje velkou roli prevence. Tuto roli mají právě ve velké míře zajišťovat zpravodajské služby. Jako hypotézu úspěšného boje s terorismem je možné chápat převážně včasné zjištění informací o teroristických organizacích, jejich financování, činnosti při připravovaných útocích. Z hlediska vyhledávání a vyhodnocování informací lze roli zpravodajských služeb považovat za stěžejní a v podstatě nezastupitelnou.⁵⁶

5.2.1 Bezpečnostní informační služba – výroční zpráva 2011 – Terorismus

V roce 2011 nebyla ČR přímo ohrožena teroristickým útokem a ani jinými teroristickými aktivitami, přesto BIS zaznamenala negativní vlivy a jednání vedoucí k možné podpoře šíření radikálních názorů. Jednalo se především o šíření některých kontroverzních názorů, prezentovaných v muslimské komunitě a reakci na ně, o vývoj v džihádistské propagandě na internetu a o ohlasy na významné události tzv. Arabského jara, zabití předáků Al-Káidy (AQ), teroristické útoky Anderse Breivika

a napjatou situaci na Středním východě. BIS však v roce 2011 nezaznamenala případ radikálního výkladu islámu v hlavním názorovém proudu českých muslimů. V roce 2011 se BIS podílela na mezinárodní spolupráci při vyšetřování teroristického útoku Anderse Breivika v Norsku. Breivik je příkladem osamělého teroristy, jenž se částečně inspiroval u některých teroristických organizací. Pravděpodobnost, že se někdo rozhodne napodobit Breivika, je nezanedbatelná.

Skutečností, která může být potenciálně nebezpečná i pro ČR, je napětí na Středním východě, související se sporem mezinárodního společenství s Íránem kvůli jeho spornému jadernému programu, které se během roku 2011 několikrát vystupňovalo.

⁵⁶ MIKA, Otakar a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9. s. 40

V případě eskalace konfliktu mezi zúčastněnými stranami by nebylo možné vyloučit možnou asymetrickou reakci Íránu v podobě cílených teroristických útoků.⁵⁷

5.2.2 Vojské zpravodajství – výroční zpráva 2011 – Terorismus

Česká republika je součástí bezpečnostního prostředí, v jehož rámci musí čelit řadě specifických hrozeb. Riziko realizace hrozby terorismu na území České republiky Vojské zpravodajství hodnotilo i nadále jako nízké s pravděpodobnou perspektivou stagnace. Z pozice člena NATO, v jehož gesci jednotky Armády České republiky operují v Afghánistánu, však Česká republika respektovala skutečnost, že v rámci území států protiteroristické koalice, zejména států Evropy, byla hrozba provedení nábožensky motivovaného teroristického útoku nadále relevantní. Ve všech svých protiteroristických aktivitách Vojské zpravodajství spolupracovalo s ostatními zpravodajskými službami České republiky. Analýzy, které vypracovávalo na základě poznatků získaných v rámci řešení případů spojených s reálnými hrozbami teroristických útoků proti objektům a zájmům České republiky či jejích spojenců, průběžně zasílalo oprávněným adresátům. Uvedené poznatky dávalo k dispozici rovněž národní zpravodajské komunitě na pravidelných schůzkách Společné zpravodajské skupiny a příslušným partnerům v rámci NATO, EU a dalších forem mezinárodní spolupráce. Podílelo se i na informování Národního kontaktního bodu pro terorismus.

Podle dosavadních poznatků je velice pravděpodobné, že terorismus vycházející ze zvrácené interpretace islámu zůstane pro Českou republiku a její spojence bezpečnostní hrozbou i v blízké budoucnosti. Vzhledem k důsledkům probíhající ekonomické a společenské krize Vojské zpravodajství nevyklučuje ani vzestup rizika souvisejícího s hrozbou terorismu, ve který by v případě absence pozitivního vývoje v Evropě mohl přerůst levicový nebo pravicový extremismus.⁵⁸

⁵⁷ BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. Výroční zpráva 2011. In: *Bezpečnostní informační služba* [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/n/2012-08-22-vyrocní-zpráva-2011.html>

⁵⁸ MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY VOJSKÉ ZPRAVODAJSTVÍ. Výroční zpráva: o činnosti Vojského zpravodajství za rok 2011. In: *Vojské zpravodajství České republiky* [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.vzcr.cz/static/zprava2011.aspx#4_2

5.3 Jednotky určené k boji s terorismem

Speciální jednotky jsou mocenským nástrojem, který v průběhu posledních třiceti let prokázal své kvality a účinnost při potlačování projevů terorismu. V současné době jsou v ČR Útvar rychlého nasazení Policie ČR a policejní zásahové jednotky relativně dobře připraveny a z hlediska výkonnosti srovnatelné s podobnými jednotkami v zahraničí. Jejich příprava je zaměřena nejvíce na řešení konvenčních teroristických útoků. V případech superterorismu – za použití zbraní hromadného ničení se jeví jejich nasazení jako velice omezené.⁵⁹ Při zahraničních aktivitách je podstatná účast 601. Skupiny speciálních České republiky, která je ovšem připravena zasáhnout i na našem území.

V roce 2002 vznikla v rámci Vojenské Policie speciální jednotka zvaná SOG – Special Operations Group. Tato jednotka měla převážně protiteroristický charakter, řadila se k nejelitnějším jednotkám po celém světě. Byla často nasazovaná na zahraničních misích v rámci AČR. Útvar byl určen k provádění akcí proti teroristickým a zvláště závažným trestným činům ve vojenských objektech, k ochraně určených důležitých osob nebo k zabezpečení dalších určených osob v zahraničí. Do léta 2009, kdy byla tato jednotka oficiálně zrušena, měla velké úspěchy, respekt od zahraničních elitních jednotek, ale také několik padlých vojáků na území Afghánistánu.⁶⁰

5.4 Řešení následků teroristického útoku v rámci ČR

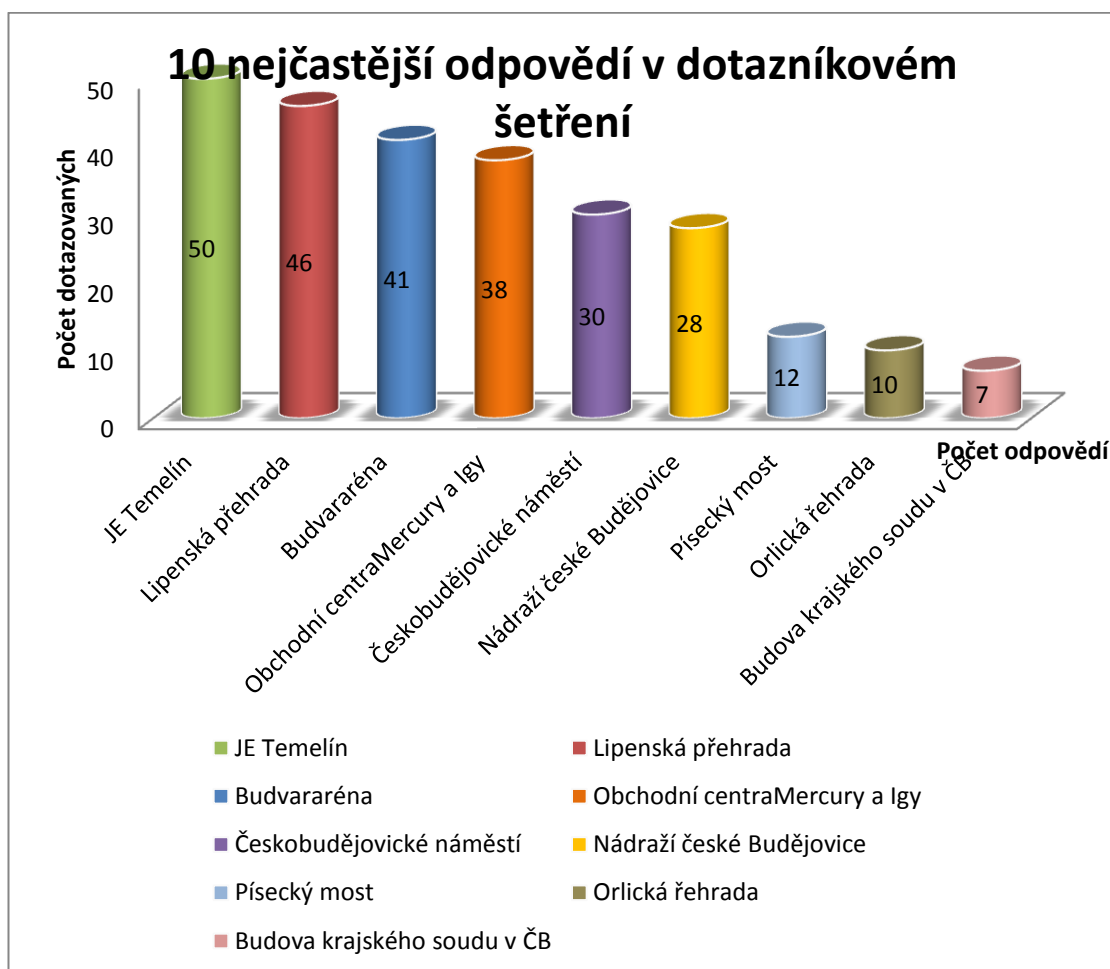
Pro řešení krizových situací – v tomto případě následky teroristického útoku je v ČR určen Integrovaný záchranný systém, jehož složky jsou tvořeny Hasičským záchranným sborem, Zdravotnickou záchrannou službou, Policií ČR a dalšími, které nejsou stálými složkami, jako například Armáda ČR, Obecní policie, Horská služba, Vodní záchranná služba atd. IZS je v ČR upravován zákonem č. 239/2000Sb., o integrovaném záchranném systému.⁶¹ Úkoly IZS při provedení teroristického úkoly spočívají především v plnění záchranných a likvidačních prací.

⁵⁹ a ⁶¹ JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010, 108 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-097-5. s. 67

⁶⁰ SOG. *Útvar speciálních operací Vojenské policie* [online]. 2007 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.sog.army.cz/sog.html>

6 Ohrožené objekty a prostory v Jižních Čechách

Kvůli vlastnímu výzkumu bylo provedeno dotazníkově šetření na střední škole TRIVIS, Střední škola veřejnoprávní, Vodňany s. r. o. mezi studenty třetích a čtvrtých ročníků. Cílem dotazníku bylo zjistit, jaké jsou dle studentů v Jihočeském kraji objekty, které by mohly být ohroženy teroristickým útokem. Studenti mohli vyplnit 5 objektů dle svého uvážení. Bylo vybráno 10 nejběžnějších odpovědí a následně byl vyhotoven tento graf s výsledky:

Následně byly vybrány čtyři objekty, které byly zvoleny největším počtem dotazovaných respondentů a jeden objekt (úpravnu pitné vody v Plavě) jsem doplnil dle svého uvážení. V následujícím vlastním šetření metodou rozhovorů s kompetentními osobami daného objektu bude zjišťováno, jaký typ útoku je pro daný objekt nejrizikovější a jaké je objektové zabezpečení. Vzhledem k možnosti zneužití informací v této práci zde bude pojednáváno pouze o veřejně dostupných bezpečnostních prvcích, které nepodléhají žádnému omezení či stupni utajení.

6.1 Jaderná elektrárna Temelín

Charakteristika objektu

Jaderná elektrárna Temelín leží přibližně 24 km od Českých Budějovic a 5 km od Týna nad Vltavou. Elektřina se zde vyrábí ve dvou výrobních blocích obsazenými tlakovodními reaktory VVER 1000 typu V 320. V červenci 2000 bylo zavezeno palivo do reaktoru. 21. prosince 2000 byla vyrobena první elektřina. Od roku 2003 je Temelínská elektrárna největším energetickým zdrojem České republiky. Součástí stavby bylo vybudování vodních nádrží Hněvkovice a Kořensko. Jsou zde dva výrobní bloky, každý je rozdělen na strojovnu a reaktorovnu. Reaktorovnu tvoří ochranná obálka (kontejment – tvořený ze železobetonu – 1,2m silné stěny, měl by odolat nárazu letadla) a její přístavba. V ochranné obálce je umístěn reaktor a funguje zde primární okruh. Ve strojovně je parní turbína s generátorem a další části sekundárního okruhu. Každému výrobnímu okruhu náleží dvojice chladících věží.⁶²

Převoz paliva zajišťuje dopravní společnost – z Ruska je dopravováno letecky a kamionovou dopravou. Z USA bylo palivo dopravováno lodní dopravou a vlakem. Vyhořelé palivo se zatím nevyváží, ale nízkoaktivní odpad se ukládá v JE Dukovany.

Typ potencionálního útoku

Po konzultaci s vedoucím provozu fyzické ochrany JE Temelín Josefem Drnem jsme dospěli k závěru, že potencionálních útoků může být mnoho, jako je například náraz letadla, vyslání rakety či použití granátometu, ale takovéto hrozby jsou téměř nereálné a neměly by potřebný účinek, neboť vůči těmto vlivům je reaktor plně chráněn (protivzdušná obrana, zákaz přeletu nad elektrárnou cca okruh 18km, kontejment je schopný odolat nárazu letadla) Nicméně reálná hrozba teroristického útoku by mohla být ložením výbušné ho systému, ale pouze za podpory někoho ze zaměstnanců elektrárny. Krádež vyhořelého paliva (k výrobě špinavé bomby) je téměř nereálná a velice nebezpečná. Další možný útok je na získání nového paliva při dopravě. Zde bezpečnost zajišťuje přepravce za podpory Policie ČR, a převoz podléhá stupni utajení.

⁶² SKUPINA ČEZ. *Energie z Jižních Čech*. ČEZ a. s., Informační centrum jaderné elektrárny Temelín. Dostupné z: <http://www.cez.cz/cs/vyzkum-a-vzdelavani/pro-studenty/materialy-ke-studiu/tiskoviny/3.html>

Následky útoku

Při provedení úspěšného bombového útoku by podle Josefa Drna (vedoucí provozu fyzické ochrany JE Temelín) byly následky nedozírné. Dalo by se předpokládat zamoření radiací celé střední Evropy.

Zabezpečení objektu

Objekt podléhá kvantitativnímu i kvalitativnímu zabezpečení. Interní informace o bezpečnosti podléhají utajovaným informacím typu „Vyhrazené“ a „Tajné“. Objekt má zpracovaný vnitřní havarijní plán a stejně tak je vyhotoven vnější havarijní plán, který je součástí havarijního plánu Jihočeského kraje.

Je téměř nemožné, aby do objektu pronikla nežádaná osoba a volně se zde pohybovala. Ke vstupu je potřeba vyplnit žádost, musí být ověřena totožnost, na kterou je vydaná propustková karta dané barvy do konkrétní části elektrárny. Dále je zde potřeba vložit otisk dlaně. Před vstupem musí každý projít detekčním rámem na kovy, zavazadla a osobní věci jsou zkontrolovány rentgenem. Poté je třeba předložit propustkovou kartu a otisk dlaně pro průchod turniketem. Ostraha může požádat o provedení dechové zkoušky a při pozitivním zjištění alkoholu, není osoba do areálu vpuštěna. Dalším bezpečnostním prvkem jsou Radiační rámy, které jsou důležité u odchodu, z důvodu ujištění, zda osoba neodnáší nějaký radioaktivní materiál. Ke vstupu do dané budovy je opět potřeba předložit identifikační kartu, případně zadat pin kód.

Fyzickou ostrahu zde vykonávají tři různé složky. Soukromá bezpečnostní služba vykonává dozor nad kamerovým systémem, vykonává dozor u vstupních prohlídek a vykonává pravidelné obchůzky po objektu. Má v kompetenci prohlížet mobilní telefony a hlídat, zda někdo nepořizuje fotografické a videozáznamy uvnitř objektu, které jsou přísně zakázány. Tato služba má i svůj zásahový tým, který je nasazen při neoprávněném vniknutí. Další složkou je URNA – Útvar rychlého nasazení Policie ČR, který opět zasahuje při neoprávněném vniknutí či pokusu o útok. Třetí složkou je Fyzická ochrana, tvořena bezpečnostními pracovníky elektrárny, kteří řídí předchozí dvě složky. Objekt je také zabezpečen protivzdušnou obranou a je zde zakázán letový provoz v okruhu cca 18km od elektrárny. Dalšími bezpečnostními prvky jsou kamerový systém, pohybová čidla a oplocení objektu

Dvakrát ročně probíhá cvičení na různé scénáře teroristického útoku. Šestkrát ročně probíhá cvičení částečné evakuace – celková evakuace není reálná, i při hrozbě bombového útoku zde musí zůstat obsluha reaktoru a další pracovníci, pro něž jsou v objektu zřízeny čtyři kryty s kapacitou 1775 osob (40, 150, 900, 685). V objektu je i vlastní Hasičský záchranný sbor a Zdravotní služba. Dojezd složek IZS je přibližně 7 – 10 minut.

Závěr

Jaderná Elektrárna je zabezpečená po všech stránkách a je v podstatně „nedobytná“. Provést útok zvenčí by nemělo téměř žádný účinek a provedení útoku zevnitř je vzhledem k náročnosti, téměř nereálné. Škody by byly sice katastrofické, ale k dosažení cíle by bylo potřeba vynaložit velké úsilí a pro spáchání teroristického útoku jsou zde dostupnější mnohem snadnější cíle. Není zde ani potřeba navrhovat další bezpečnostní opatření.

6.2 Vodní nádrž Lipno (přehrada)

Charakteristika objektu

Hráz lipenské přehrady byla vybudovaná v blízkosti obce Lipno nad Vltavou, 20 km jihozápadně od Českého Krumlova. Jedná se o 296 m dlouhou a 25 m vysokou sypanou hráz s betonovými přelivy a dvěma výpustěmi. Prosaku vody pod tělesem hráze zabraňují kesony (60 tun těžké obrovské nádoby z ocelových plátů), které byly po usazení do patřičné hloubky zality betonem. Celková váha jednoho kesonu i s betonem činí 230 tun. Po hrázi vede silnice spojující Lipno nad Vltavou s Vyším Brodem.⁶³

Typ potencionálního útoku

Podle Ing. Zdeňka Zídka (hrázný přehrady Lipno, starosta obce Lipno nad Vltavou) je největší a nejhorší hrozbou pro hráz narušení její sypané části pomocí výbušného systému. Dalším typem útoku by mohla být kontaminace vody v přehradě.

⁶³ ŠPERL, Josef. Lipenská přehrada - hráz. *Šumavaregion.cz: Informační portál Šumavy a Šumavského podhůří* [online]. 2007-2013 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://www.sumavaregion.cz/index.php?s=91>

Následky útoku

Pokud by se útok povedl a byla by narušena sypaná část hráze ve středním profilu, nastala by „zvláštní povodeň III. typu“, jejíž průlomová vlna by ztratila účinky až v Orlické přehradě. Města ležící na řece Vltavě by utrpěla škody velkého rozsahu. Jde především o Vyšší Brod, Rožmberk nad Vltavou, Český Krumlov, Zlatá Koruna, Boršov nad Vltavou, České Budějovice, Hluboká nad Vltavou, Týn nad Vltavou. Od vzniku události by bylo v Českých Budějovicích po deseti hodinách 8m vody nad mostovou konstrukcí Dlouhého mostu na Dlouhé louce. Povodeň by trvala v dané lokalitě přibližně hodinu, ale druhotné účinky včetně záchranných a likvidačních prací by trvaly v rámci několika dní. Ve městech ležících poblíž vodního díla by byl problém s evakuací osob. V Českém Krumlově by bylo na evakuaci přibližně tři hodiny, v Českých Budějovicích přibližně 8 hodin. Průtok vody by byl $12\,000\text{m}^3/\text{s}$. Pro srovnání, běžný průtok v Českých Budějovicích je $28\text{m}^3/\text{s}$ a při stoleté vodě v roce 2002 byl průtok $908\text{m}^3/\text{s}$.

Zvláštní povodeň – povodeň způsobená narušením vodního díla (protržení hráze). Rozeznávají se tři typy zvláštní povodně dle charakteru situace, při které povodeň vznikla. – zvláštní povodeň I. Typu – vzniká protržením hráze vodního díla, zvláštní povodeň II. Typu – vzniká poruchou hradící konstrukce bezpečnostních a vypustných zařízení vodního díla (neřízený odtok vody) a zvláštní povodeň III. Typu – vzniká jako důsledek teroristické nebo vojenské činnosti.⁶⁴

Průlomová vlna – vyvolává prudké zvýšení průtoků a vodních stavů a je charakteristická vysokou rychlostí, značnými destrukčními účinky (výrazně přesahuje hodnoty stoleté povodně), ohrožení rozsáhlých území (výrazně přesahuje záplavové území při přirozených povodních) a vysokou pravděpodobností ohrožení lidských životů a majetku v zasaženém území.⁶⁵

Zabezpečení objektu

Nejde o uzavřený typ objektu. Část informací podléhá stupni utajovaných informací jako „vyhrazené“, dále je zde zpracován vnitřní havarijní plán. Zvláštní povodeň je i zachycena v havarijním plánu Jihočeského kraje. Ze zabezpečovacích prvků je zde pouze kamerový systém.

⁶⁴ ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha: Armex, 2006, 107 s. ISBN 80-867-9532-2. s. 38

⁶⁵ ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha: Armex, 2006, 107 s. ISBN 80-867-9532-2. s. 38

Závěr

Podle hrázného a starosty obce Lipno nad Vltavou pana Ing. Zdenka Zídka by bylo velice obtížné umístit do hráze výbušný systém a vzhledem k pevné stavbě ze železobetonu by zde muselo být použito velké množství trhaviny, tudíž by akci musela provést velká skupina disponující velkým množstvím potřebného vybavení.

6.3 Úpravna pitné vody Plav

Charakteristika objektu

Úpravna vody Plav a vodní dílo Římov na řece Malši, jsou dvě nejdůležitější vodohospodářské stavby v Jihočeském kraji, které zajišťují dodávku pitné vody pro více než polovinu obyvatel kraje. Úpravna vody Plav je srdcem Vodárenské soustavy Jižních Čech. Projektovaný výkon je 1.450 l /s. Zkušební provoz začal v r. 1982. Pitná voda je z úpravny vody Plav dodávána do Českých Budějovic, Českého Krumlova, Jindřichova Hradce, Písku, Prachatic, Strakonice a Tábora. Toto představuje zásobování více než dvou třetin obyvatel Jihočeského kraje. V objektu pracuje pouze padesát zaměstnanců.

Typ potencionálního útoku

Pro tento typ objektu je největší riziko kontaminace pitné vody, může se jednat o chemický nebo biologický typ útoku. Dále je zde možnost vyřazení úpravny vody pomocí výbušného systému. Vedoucí provozu Ladislav Chyňava se dále obává kontaminace vody v přehradě Římov.

Následky útoku

V případě chemického či biologického útoku by zde mohly být velké škody na zdraví a životech obyvatel Jihočeského kraje, případný úhyn hospodářských zvířat nebo kontaminace zemědělských produktů. V případě vyřazení úpravny vody z provozu by byly odštěpeny 2/3 obyvatel Jihočeského kraje od pitné vody, což by v době letních měsíců mělo katastrofické následky. Dojezd složek IZS je přibližně deset minut.

Zabezpečení objektu

Zabezpečení objektu nepodléhá žádnému stupni utajovaných informací, je zde pouze vytvořen vnitřní havarijní plán, který je neveřejný. Fyzická ostraha zde není, pouze kamerový systém a hlášení neoprávněného otevření dveří. Zaměstnanci mají ke vstupu čipové karty a pro návštěvu je nutná evidence na vrátnici. V Případě neoprávněného vniknutí tedy zasahuje pouze Policie ČR. Cvičení zde probíhá 1x ročně převážně na únik chlóru.

Závěr

Podle pana Ladislava Chyňavy (vedoucí provozu) je zde proveditelnost teroristického útoku velice snadná, neboť krom zabezpečení dveří a kamerového systému zde nejsou téměř žádná bezpečnostní opatření. Proniknutí do objektu je velice snadné, ale k provedení chemického nebo biologického útoku by pachatel musel mít potřebné vzdělání, informace a techniku (disponovat velkým množstvím bojových chemických látek nebo bojových biologických látek). Vyřazení objektu pomocí výbušného systému se zde tedy jeví jako reálnější.

6.4 Zimní stadion - Budvar Aréna České Budějovice

Charakteristika objektu

V areálu zimního stadionu – Budvar Arény jsou provozovány dvě samostatné kryté haly s ledovou plochou a potřebným šatnovým a sociálním vybavením a dostupností velkokapacitních tribun, které pojmu až 6431 diváků, z toho 551 míst k stání a dalších cca 400 osob personálu, hráčů, novinářů a V. I. P. osob. V případě pořádání koncertu je zde kapacita přibližně devět tisíc osob. V prostorech zimního stadionu je také restaurace a denní bufet. V průběhu hokejových utkání nese primární zodpovědnost. Areál zimního stadionu se nachází 500m od historického centra Českých Budějovic.⁶⁶ Zimní stadion je v bezprostřední blízkosti od nového obchodního centra – City Center s podzemními garážemi pro 138 vozidel. Vedle zimního stadionu je také parkoviště. V přímé blízkosti se nachází budova krajského úřadu Jihočeského kraje, budova okresního a krajského soudu v Českých

⁶⁶ Statutární město České Budějovice. HLAVATÁ, Věra. *Zimní stadion* [online]. 1.3. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.c-budejovice.cz/cz/turistika-a-volny-cas/sport/stranky/zimni-stadion.aspx>

Budějovicích spolu s vazební věznicí České Budějovice. K chlazení ledové plochy se používá čpavek a je ho zde uloženo osm tun.

Typ potencionálního útoku

Pro takový typ prostoru s velkou kapacitou návštěvníků je složité vybrat všechny typy potencionálních útoků. Je zde možnost použití biologických či chemických zbraní, v případě typu psychopatologického útočnicka či skupiny typu A. Breivika je zde možnost použití zbraní, granátů, výbušnin. Pro tento typ objektu by mohl být typický například i pouze hrozba či atrapa výbušného systému. Po potřeby práce je jako nejreálnější hrozba použití výbušného systému a zbraní.

Následky útoku

Ohrožení života a zdraví obyvatelstva nadýcháním NL (čpavku), možnost výbuchu, dočasné přerušení dodávek energií a dopravy, poškození historického centra města. Při útoku se zbraněmi nebo výbušninou by mohly být velké ztráty na životech lidí uvnitř stadionu. Před několika lety zde byla hlášena bomba – falešná hrozba.

Zabezpečení objektu

V tomto objektu informace o bezpečnosti nepodléhají žádnému stupni utajení, je zde pouze vnitřní havarijní plán. Fyzickou ostrahu zde vykonává soukromá bezpečnostní služba zajišťovaná pořadatelem akce. V případě nekonání akce zde zajišťuje ostrahu majitel objektu. Kontrola objektu je pomocí kamerového systému a pravidelných obchůzek pracovníků ostrahy. V případě neoprávněného otevření dveří je zde umístěno zařízení, které ostraze ukáže, které dveře byly otevřeny. Zaměstnanci mají své čipové karty a klíče od technického zázemí a aparátovny, kde se soustředí čpavek.

Během akce zde ostraha provádí pouze vizuální kontrolu návštěvníků, podezřelé osoby se podrobí i fyzické prohlídce. Detekční rámy na zjištění kovových předmětů zde nejsou. Na konkrétní akci se člověk dostane jen s platnou vstupenkou. Při konání nějaké akce je HZS i ZZS na místě. V případě potřeby se volá Policie.

V případě nahlášení mimořádné události by evakuace trvala zhruba 7 minut. V objektu je dvanáct únikových východů. Prozatím cvičení evakuace neproběhlo, jediné cvičení bylo údajně v roce 2008 na únik čpavku.

Podle pracovníka v technickém zázemí Františka Roučka je zde zrealizování útoku velmi snadné, neboť není problém například pod kabátem pronést zbraně. Jako další možnost se jeví pronesení výbušného systému umístěného na těle útočníka.

Závěr

Na takové množství lidí je zde poměrně málo únikových východů, do kterých se lidé dostanou úzkými chodbami a v případě vzniku paniky by evakuace trvala déle, než uváděných 7 minut. K lepší bezpečnosti by zajisté pomohly i detekční rámy na zjištění kovových předmětů, které jsou například k vidění v O2 Aréně v Praze.

6.5 Dopravně Obchodní centrum Mercury České Budějovice

Charakteristika objektu

Dopravně obchodní centrum Mercury v Českých Budějovicích je moderní centrum, které se nachází poblíž centra města, a je mimo jiné unikátní tím, že autobusové nádraží je situováno na střeše objektu. Užiténá plocha představuje rozlohu cca 60.000 m². Na jejím zaplnění se ve dvou nadzemních patrech podílejí prodejny s rozličným sortimentem od potravin přes knihy a elektroniku, až po kavárny a restaurace. Dvě patra podzemních garáží nabízejí 700 parkovacích míst. Na autobusovém nádraží je 32 nástupišť, může zde být tedy přibližně 30 linkových autobusů.⁶⁷ V blízkosti objektu se nachází vlakové nádraží a rušná pěší zóna Lannova třída. Objekt je nedaleko centra města. Objektem denně projde okolo 25 tisíc osob (v konkrétní čas zde může být cca dva tisíce osob).

Typ potencionálního útoku

Podle provozní ředitelky centra Moniky Djurevské je zde největší potencionální hrozba uložení výbušného systému v zavazadle nebo odpadkovém koši, případně umístění automobilové bomby v podzemních garážích.

Následky útoku

Případný výbuch by mohl mít následek velké množství zraněných a usmrcených osob, narušení statiky stavby, případné škody na okolních objektech – budovy, vlakové nádraží. Dalším následkem by bylo dočasné omezení dopravy. Z důvodu

⁶⁷ Mercury Centrum: O nákupním centru [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.mercurycentrum.cz/autobusove-nadrazi-obchodni-centrum.php?o-nakupnim-centru/>

velkého počtu automobilů v podzemních garážích a autobusů na střeše centra a jejich celkový objem nádrží na pohonné hmoty by při případné explozi moha vzniknout velmi silná tlaková vlna.

Zabezpečení objektu

Zabezpečení objektu není chráněno utajovanými informacemi, je zde pouze neveřejný havarijní plán. Fyzickou ostrahu zde vykonává soukromá bezpečnostní služba, která provádí nepřetržité obchůzky a kamerový dohled. V případě potřeby zasahuje i Policie. Jediné bezpečnostní omezení je zákaz vnášení zbraní, které ale nikdo nehlídá a zákaz vjezdu vozidel do garáží, která jezdí na LPG. Prohlídky u vstupu nebo detekční rámy na zjištění kovových předmětů v takovém množství lidí jsou nereálné. Do uzamčeného technického zázemí se dostane pouze pověřený pracovník.

Cvičení zde probíhá jednou ročně za podpory IZS. Cvičení evakuace celého centra zatím neproběhla, odhaduje se na 10 – 15 minut. Do této doby zde nebyla zaznamenána žádná hrozba teroristického útoku (ani falešná). Doba dojezdu složek IZS při vzniku mimořádné události je přibližně čtyři minuty.

Závěr

Po rozhovoru s provozní ředitelkou Monikou Djurevskou si myslím, že nejreálnějším útokem by mohlo být umístění automobilové bomby do podzemních garáží, neboť první podzemní podlaží je přístupné stále. Výbušné zařízení umístěné do odpadkového koše je také reálné, ale v případě delší doby do detonace je reálné takové zařízení objevit, neboť se odpadkové koše vysypávají 4x za den. Umístění bomby v zavazadle je k neustálým obchůzkám ostrahy nepravděpodobně, neboť volně ležící zavazadla okamžitě prohlízejí, případně volají Policii ČR. Přesto je zde proveditelnost útoku velice vysoká.

7 Závěr

V práci jsou popsány poznatky o terorismu, jeho ideologie a metody (primárně použití výbušného systému). Jsou zde vysvětleny účinky a následky výbuchu, dále jsou v práci shrnuty poznatky o zbraních hromadného ničení, jejich rozdělení a následná deskripce jejich účinků. V práci je také popsán postoj České republiky k terorismu a jsou zde popsány nástroje ČR určené k boji s terorismem včetně legislativy a protiteroristické politiky. Cílem také bylo pomocí dotazníkového šetření zjistit pět objektů v Jihočeském kraji, které by dle studentů střední školy mohly být potenciálním cílem teroristického útoku. U vybraných objektů – Jaderná elektrárna Temelín, Hráz vodního díla Lipno, Zimní stadion v Českých Budějovicích, Dopravně obchodní centrum Mercury a Úpravna vody Plav, byla sepsána charakteristika a formou vlastního kvantitativního šetření ve spolupráci s kompetentní osobou bylo zjišťováno, jaký typ útoku by mohl být pro daný objekt nejreálnější a nejhorší, jaké by mohli být případné následky útoku a jak je objekt zabezpečený, jaké jsou zde bezpečnostní prvky a jaká je šance na realizaci útoku.

Práce je přínosná v tom smyslu, že dané objekty následně mohou bezpečnostní nedostatky napravit, nahradit nebo zavést nové bezpečnostní opatření aj. Dalším přínosem je, že čtenář získá větší důvěru například k jaderné elektrárně Temelín, protože v dotazníkovém šetření mezi padesáti dotazovanými respondenty odpověděli všichni, že nejvíce ohrožena je právě jaderná elektrárna Temelín. Při přečtení bezpečnostních opatření, které jsou uvedeny v této práci, zjistíme, že Temelín je jeden z nejlépe zabezpečených objektů v této zemi a šance provést úspěšně útok je téměř nulová. V Temelíně je také nejlépe vyškolená a vycvičená ostraha zabezpečující objekt. U ostatních objektů shledávám tyto pracovníky jako málo důsledné a málo kompetentní řešit bezpečnostní situace. Kladem je, že každý objekt je monitorován kamerovým systémem, což pomáhá k prevenci a zajištění osoby při neoprávněném vniknutí. S výjimkou jaderné elektrárny Temelín zde vidím jako velký nedostatek malé množství provedených cvičení, ať evakuace osob nebo konkrétní scénáře případného útoku. Čtenář by si po přečtení práce měl uvědomit, že hrozbu terorismu v České republice nesmíme brát jako problém, který se nás netýká, ale že bychom mu měli věnovat více pozornosti.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I*. Praha: POLICE HISTORY, 1999. ISBN 80-902670-1-7.
2. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus II*. Praha: Police History, 1999, 197 s. ISBN 80-902670-4-1.
3. ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister a Principal, 2007, 223 s. ISBN 978-80-87029-19-0.
4. DANEŠ, Luděk. *Bioterorismus*. V Praze: Karolinum, 2003, 99 p. ISBN 80-246-0693-3.
5. JANOŠEC, Josef. *O terorismu : Pro pracovníky bezpečnostního systému*. Frýdek - Místek: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2010. 108 s. ISBN 978-80-7385-097-55
6. KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2006. ISBN 80-86795-33-0.
7. KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. Praha: Armex Publishing, 2005, 111 s. ISBN 80-867-9514-4.
8. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9.
9. MIKA, Otakar J. a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva před následky použití zbraní hromadného ničení*. Praha: Námořní akademie České republiky, 2011, 148 s. ISBN 978-80-87103-31-9.
10. PITSCHMANN, Vladimír. *Chemické zbraně a ochrana proti nim*. Praha: Manus, 2011, 224 s. ISBN 978-80-86571-11-9.
11. ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. Praha: Armex, 2006, 107 s. ISBN 80-867-9532-2.
12. SAUL, Ben. *Defining terrorism in international law*. Oxford: Oxford University Press, 2008. ISBN 01-995-3547-7.
13. SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus: Pokus o porozumění*. Praha: Slon, 2011, 346 s. ISBN 978-80-7419-038-4.
14. ZEMAN, Jan. *Terorismus: historicko-psychologická studie*. V Praze: Triton, 2002, 166 s. Psychologická setkávání, sv. 3. ISBN 80-725-4305-9.

Elektronické zdroje

1. BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. Výroční zpráva 2011. In: *Bezpečnostní informační služba* [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/n/2012-08-22-vyrocní-zprava-2011.html>
2. BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. *Terorismus* [online]. [cit. 2012-11-11]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/terorismus.html>
3. JANOUŠEK, Michal. Kyberterorismus: terorismus informační společnosti. *Obrana a strategie (Defence)* [online]. [cit. 2013-02-24]. ISSN 12146463. DOI: 10.3849/1802-7199. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/archiv/rocnik-2004/1-2004/vymezeni-pojmu-terorismus-valka-a-guerilla-v-soudobe-bezpecnostni-terminologii.html#.USn42jBXF0k>
4. MAREŠ, Miroslav. Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii. *Obrana a strategie (Defence)* [online]. - [cit. 2013-02-24]. ISSN 12146463. DOI: 10.3849/1802-7199. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/archiv/rocnik-2004/1-2004/vymezeni-pojmu-terorismus-valka-a-guerilla-v-soudobe-bezpecnostni-terminologii.html#.USn42jBXF0k>
5. *Mercury Centrum: O nákupním centru* [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.mercurycentrum.cz/autobusove-nadrazi-obchodni-centrum.php?o-nakupnim-centru/>
6. MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY VOJENSKÉ ZPRAVODAJSTVÍ. Výroční zpráva: o činnosti Vojenského zpravodajství za rok 2011. In: *Vojenské zpravodajství České republiky* [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.vzcr.cz/static/zprava2011.aspx#4_2
7. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>.
8. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>.
9. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor bezpečnostní politiky. *Strategie boje proti terorismu: pro léta 2010 – 2012*. Praha, 2010. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>.

10. POLICIE: Terorismus. *Policie ČR* [online]. 2010 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontaktni-bod-pro-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.
11. SKUPINA ČEZ. *Energie z Jižních čech*. ČEZ a. s., Informační centrum jaderné elektrárny Temelín. Dostupné z: <http://www.cez.cz/cs/vyzkum-a-vzdelavani/pro-studenty/materialy-ke-studiu/tiskoviny/3.html>
12. SOG. *Útvar speciálních operací Vojenské policie* [online]. 2007 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.sog.army.cz/sog.html>
13. Statutární město České Budějovice. HLAVATÁ, Věra. *Zimní stadion* [online]. 1. 3. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.cbudejovice.cz/cz/turistika-a-volny-cas/sport/stranky/zimni-stadion.aspx>
14. STŘEDA, Ladislav. CBRN terorismus – vážná hrozba 21. století. [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/cbrn-terorismus-vazna-hrozba-21-stoleti-d9o-na-analyzy.aspx?c=A050510_094008_na_analyzy_m02
15. ŠPERL, Josef. Lipenská přehrada - hráz. *Šumavaregion.cz: Informační portál Šumavy a Šumavského podhůří* [online]. 2007-2013 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://www.sumavaregion.cz/index.php?s=91>

Legislativní dokumenty

1. Česko. Zákon č. 40/2009Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 426

Ostatní zdroje

1. LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. 2006. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/60961/pravf_m/. Diplomová práce. Masarykova universita. Vedoucí práce prof. JUDr. PhDr. Miloš Večeřa, CSc.
2. DUFKOVÁ, Ivana a Jiří ZLÁMAL. STŘEDNÍ POLICEJNÍ ŠKOLA MINISTERSTVA VNITRA V PRAZE STŘEDISKO PRO LIDSKÁ PRÁVA A PROFESNÍ ETIKU. *Terorismus a policie*. Praha, 2004 s.

Seznam použitých zkratek

AČR – Armáda České republiky

BIS – Bezpečnostní informační služba

ČR – Česká republika

ETA – Euskadi ta Askatasuna – Baskitská vlast a svoboda

HZS – Hasičský záchranný sbor

IRA – Irská republikánská armáda

IZS – Integrovaný záchranný systém

JE – jaderná elektrárna

NAPBPT – Národní akční plán boje proti terorismu

SBS – soukromá bezpečnostní služba

SOG – Special operation group

TNT - trinitrotoulen

URNA – Útvar rychlého nasazení

USA – United State of America – Spojené státy americké

VZ – Vojenské zpravodajství

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

Přílohy

Příloha č. 1 – Dotazník

Dotazník

Jmenuji se Jindřich Petřík, jsem studentem Vysoké školy evropských a regionálních studií, prosím o vyplnění dotazníku, který je součástí výzkumu mé bakalářské práce na téma „Česká republika v boji proti terorismu“

Dotazník je anonymní a výsledky jsou použity výhradně k výzkumu bakalářské práce!

1) Jsem: a) muž b) žena

2) Střední škola _____

3) Přejde Vám hrozba teroristického útoku v ČR aktuální?

a) Ano b) Ne c) Nevím

4) Co si představíte pod pojmem „terorismus“?

a) _____

b) Nevím

5) Slyšeli jste nějakém teroristickém útoku? Pokud ano, o kterém?

a) Ano _____

b) Ne

6) Byl již proveden teroristický útok na území ČR?

a) Ano

b) Ne

7) Znáte některé státy, které podporují nebo podporovali terorismus?(pokud ano, které)

a) Ano _____

b) Ne

8) Jaké jsou druhy Zbraní Hromadného Ničení ?

a) Jaderné, chemické, nervově paralytické

b) Jaderné, chemické, biologické

c) Radiologické, biologické, výbušné

d) nevím

9) Jaké 3 objekty v ČR by mohly být podle Vás ohroženy teroristickým útokem?

.....
.....
.....

10) Jaké objekty v Jižních Čechách by mohli být podle Vás ohroženy teroristickým útokem?(3-5 objektů)

.....
.....
.....
.....
.....

Děkuji za vyplnění – J. Petřík

Příloha č. 2 – Tabulka bezpečnostních prvků – Vlastní šetření

Tabulka bezpečnostních prvků ohrožených objektů					
<u>Objekt</u>	<u>JE Temelín</u>	<u>Budvar</u> <u>Aréna</u>	<u>OC</u> <u>Mercury</u>	<u>Lipno</u>	<u>Úpravna</u> <u>vody Plav</u>
<i>Reálné nebezpečí útoku</i>	Bombový útok – za pomoci vnitřního nepřítele	Bombový útok, granát, střelné zbraně	Bombový útok- bomba v koši, v zavazadle, v autě	Narušení sypané části hráze pomocí výbušného systému	Bombový a biologický útok (otrava vody)
<i>Podléhají informace o bezpečnosti nebo jejich část nějakému stupni utajení?</i>	Ano – „V“ – vyhrazené a „T“ – tajné	Ne	Ne	Ano – „V“ – vyhrazené	Ne
<i>Fyzická ostraha</i>	SBS URNA PČR Fyzická ochrana	SBS – zajišťuje pořadatel	SBS	ne	Ne
<i>Kontroly</i>	Ano, nepřetržitá fyzická i kamerová a další.	Monitoring za pomoci kamerového systému, obchůzky ostrahy	Pravidelné – fyzické obchůzky i kamerový systém	Kamerový systém	Kamerový systém, čidla na dveřích
<i>Cvičení</i>	2xročně Různé scénáře	Cca před 5 lety – na únik čpavku	1x ročně	ano	1x ročně – únik chlóru
<i>Maximální počet osob v objektu</i>	1700 (běžný provoz – 1200)	Hokejový zápas – cca 7000, při koncertu 9000	Přibližně 2000	-	50
<i>Omezenost vstupu</i>	Dechová zkouška, kontrola totožnosti, zákaz nošení zbraní a předmětů	Zákaz vnášení zbraní, alkoholu	Zákaz vnášení zbraní	-	Zákaz vnášení alkoholu

<i>Kamerový systém</i>	Ano	Ano	Ano	ano	Ano
<i>Prohlídky u vstupu</i>	Ano – velice rozsáhlé, u každého	Ano – vizuální kontrola, případně fyzická prohlídka	Ne	-	Ano, pouze po pá 6-18 hod.
<i>Detekční rámy</i>	Ano – na kovy, rentgen zavazadel, radiační rámy	Ne	Ne	-	Ne
<i>Propustky</i>	Ano – různé barvy, na viditelném místě	Čipové karty pro zaměstnance	Ne – do tech. Zázemí se dostane pouze pracovník	-	Čipové karty, evidence na vrátnici
<i>Dojezd složek IZS</i>	Vlastní HZS a ZZS, ostatní dojezd 7 minut	HZS a ZZS na místě v době akce, ostatní dojezd cca 3 minuty	Cca 4 minuty	-	HZS 10 minut
<i>Přibližná doba Evakuace osob</i>	6x ročně cvičení, celá evakuace není reálná – 4 kryty pro zaměstnance	7 - 10 minut evakuace celého objektu 12 evakuačních východů	Zatím nebyla, odhad je 15 minut	-	5 minut
<i>Byla zde již nějaká hrozba?</i>	Výhrušné telefony a dopisy	Před několika lety – falešná hrozba bombovým útokem	Ne	ne	Ne
<i>Kdo zasahuje při neoprávněném vniknutí</i>	Policie – URNA A zásahový tým SBS	SBS – zajišťuje pořadatel akce	SBS + policie	Policie	Policie
<i>Rozsah škod případného útoku</i>	Nedozírné – zamoření střední Evropy	Velkého rozsahu – objekt je v centru města	Velkého rozsahu – vyřazení dopravy, škody na životech	Velkého rozsahu	Omezení zásobování pitnou vodou Jih.kraje

<i>Havarijní plán</i>	Ano – vnitřní i vnější	Ano - vnitřní	Ano - vnitřní	Ano - vnitřní	Ano - vnitřní
<i>Šance provést útok</i>	Minimální – na útoku by se musela podílet větší skupina za pomoci zaměstnanců	Relativně vysoká – snadné pronesení zbraní, granátů a výbušnin do objektu	Relativně vysoká – snadné umístění výbušného systému	Malá – bylo by zapotřebí velké množství trhaviny	Velmi vysoká
<i>Další</i>	Mimo reaktoru by mohl být cíl sklad vyhořelého paliva	Dalším cílem by mohla být aparátovna – místo soustředění čpavku (8t)	Je zde 700 parkovacích míst, na střeše přibližně 30 autobusů	-	Kontaminace vody v přehradě Římov
<i>Odpovídal-</i>	<u>Josef Drn</u> – vedoucí provozu fyzické ochrany	<u>František Roučka</u> – údržba, technické zázemí	<u>Monika Djurevská</u> – provozní ředitelka centra	<u>Ing. Zdeněk Zidek</u> - hrázový	<u>Ladislav Chyňava</u> – vedoucí provozu Plav